VASILE ALECSANDRI

Pasteluri

PASTELURI

VASILE ALECSANDRI

Doina

Doina, doinita!

De-as avea o puiculita,

Cu flori galbene-n cosita,

Cu flori rosii pe gurita!

De-as avea o mândrulica

Cu-ochisori de porumbica

si cu suflet de voinica!

De-as avea o balaioara

Nalta, vesela, usoara,

Ca un pui de caprioara!

Face-m-as privighetoare

De-as cânta noaptea-n racoare

Doina cea dezmierdatoare!

Doina, doinita!

De-as avea o pusculita

si trei glonti in pungulita

s-o sorioara de bardita!

De-as avea, pe gândul meu,

Un cal aprig ca un leu,

Negru ca pacatul greu!

De-as avea vro sapte frati,

Toti ca mine de barbati

si pe zmei incalecati!

Face-m-as un vultur mare,

De-as cânta ziua, la soare,

Doina cea de razbunare!

Doina, doinita!

si i-as zice: “Mândrulita,

Ma jur p-asta cruciulita

Sa te tin ca un badita!”

si i-as zice: “Voinicele,

Sa te-ntreci cu rindunele

Peste dealuri si vâlcele!”

si le-as zice: “sapte frati,

Faceti cruce si jurati

Vii in veci sa nu va dati!”

Hai, copii, cu voinicie,

Sa scapam biata mosie

De pagâni si de robie!

Baba Cloanta

Baba-i calul dracului (Vorba veche)

sede baba pe calcaie

In tufarul cel uscat,

si tot cata ne-ncetat

Când la luna cea balaie,

Când la focul cel din sat.

si tot toarce cloanta, toarce,

Din masele clantanind

si din degete plesnind.

Fusu-i repede se-ntoarce,

Iute-n aer sfârâind.

“Fugi, Urâte! baba zice,

Peste codrul cel frunzos,

In pustiu intunecos!

Fugi, s-alerge-acum aice

Dragul mândrei, Fat-Frumos.

De-a veni el dupa mine

Sa-l iubesc eu, numai eu,

Dare-ar Domnul-Dumnezeu

Sa-i se-ntoarca tot in bine,

Cum se-ntoarce fusul meu!

Iar de n-a vrea ca sa vie,

Dare-ar Duhul necurat

Sa fie-n veci fermecat

si de-a Iadului urgie

Vecinic sa fie-alungat!

In cap ochii sa-i se-ntoarca

si sa-i fie graiul prins,

Iar Satan, c-un fier aprins,

Din piept inima sa-i stoarca

si s-o arda-n foc nestins!

Fiara-Verde sa-l goneasca

Cât va fi câmp de gonit

si lumina de zarit.

Noaptea inca sa-l munceasca

Sânge-Ros si *Hraconit*!”*

**Fiara-Verde, Sânge-Ros si Hraconit sunt stihii dusmane omului.*

Toarce baba, mai turbata!

Fusu-i zboara nevazut,

Caci o stea lunga-a cazut,

Pe luna s-a pus o pata

si-n sat focul a scazut:

“Draga puiule, baiete,

Trage-ti mâna din cel joc

Ce se-ntoarce lânga foc,

s-ochii de la cele fete,

Cu ochi mari, far’ de noroc.

Vin’ la mine, voinicele,

Ca eu noaptea ti-oi cânta,

Ca pe-o floare te-oi cata,

De deochi, de soarte rele,

si de serpi te-oi descânta.

Vai! din ziua cea de vara

Când, prin lunca ratacit,

Cântai Doina de iubit,

Cu-a mea inima amara

Sufletu-mi s-a invrajbit!

Ada-mi fata ta voioasa

s-ai tai ochi de dezmierdat,

Ca ma jur in ceas curat

Sa-ti torc haine de matasa,

Haine mândre de-mparat.

Vârcolacul se lateste

Sus, pe luna, ca un nor*,

Vin’ ca pasarea-ntr-un zbor

Pân' ce viata-mi se sfârseste

Ca si lâna din fuior.”

**Poporul român crede ca vârcolacii manânca soarele si luna in timpul eclipselor.*

Aceasta crezare superstitioasa domneste in tarile noastre tocmai din timpul dacilor, caci insusi Ovidiu pomeneste despre dânsa in poeziile sale. Vârcolacul se numeste in limba latina: vermicolacius.

Baba Cloanta geme, plânge,

Caci fuiorul s-a sfârsit,

Iar voinicul n-a venit!

Mâinile cumplit isi frânge,

Crunt strigând spre rasarit:

“Sai din hau far’ de lumina

Tu, al cerului dusman!

Tu, ce-n veacuri schimbi un an

Pentr-un suflet ce suspina,

Duhul raului, Satan!

Tu, ce stingi cu-a ta aripa

Candela de pe mormânt,

Unde zac moaste de sfânt,

Când inconjuri intr-o clipa

De trei ori acest pamânt!

Vin’ ca-n ceasul de urgie

Când zbori noaptea blestemând,

Ca sa-mi faci tu pe-al meu gând,

Ca de-acum pe vecinicie

Tie sufletul imi vând!”

Abia zice, si deodata

Valea, muntele vuiesc,

In nori corbii croncaiesc,

si pe-o creanga ridicata

Doi ochi dusmani stralucesc!

“Eu pe mândru-ti l-oi aduce

(Zbiara-un glas ce da fiori),

Printre serpi si printre flori,

La cea balta de ma-i duce

si-mprejuru-i de trei ori!”

Baba Cloanta se porneste

Fara grija de pacat,

Cu Satan incalecat,

Ce din dinti grozav scrâsneste

si tot blestema turbat.

Salta baba, fuge, zboara

Cu sufletul dupa dor,

Ca o buhna la izvor,

si-n urma-i se desfasoara

Toata lâna din fuior.

Fuge baba despletita,

Ca vârtejul fioros,

Sus, pe malul lunecos,

si-n tacerea adâncita

Satan urla furios.

Mii de duhuri ies la luna,

Printre papura zburând,

si urmeaza suierând,

Baba Cloanta cea nebuna

Care-alearga descântând.

Codrul suna, clocoteste

De-un lung hohot pân’ in fund.

Valea, dealul ii raspund

Prin alt hohot ce-ngrozeste,

Dar pe dânsa n-o patrund!

Ea n-aude, nici nu vede,

Ci tot fuge ne-ncetat,

Ca un duh inspaimântat,

Caci Satana o repede

Catre telul departat.

Zece pasuri inca grele...

Mândrul ca si-a dezmierda,

Ca pe-o floare l-a cata,

De deochi, de soarte rele

si de serpi l-a descânta.

Doi pasi inca... Vai! in lunca

Tipa cocosul trezit;

Iar Satan afurisit

Cu-a sa jertfa se arunca

In baltoiul mucezit!

Zbucnind apa-n nalte valuri,

Mult in urma clocoti,

In mari cercuri se-nvârti,

si de trestii, si de maluri

Mult cu vuiet se izbi.

Iara-n urma linistita

Dulce unda-si alina,

si in taina legana

Fata lunii inalbita

Ce cu ziua se-ngâna...

Când pe malu-i trece noaptea

Calatorul suierând

Printre papuri când si când

El aude triste soapte

s-un glas jalnic suspinând:

“Vin’ la mine, voinicele,

Ca eu noaptea ti-oi cânta,

Ca pe-o floare te-oi cata,

De deochi, de soarte rele

si de serpi te-oi descânta!”

Sora si hotul

Sus in deal la manastire,

Plânge sora-ntr-o gradina,

Plânge noaptea si suspina

Dup-a lumii fericire:

“De când eu eram copila

Sunt de toti ai mei uitata

si de rude fara mila

In pustiuri lepadata!

Fara vina, din nascare

Ma vazui eu pedepsita,

si de-a lumii dezmierdare

Ma simtii in veci lipsita!

In amar traind de mica,

Ochii-mi plâng, sufletu-mi geme,

si, ca pomul ce jos pica,

Viata-mi cade fara vreme!

Ah! sfârseasca-se indata

Asta viata de durere!

Vie moartea asteptata

Ca o dulce mângâiere!”

“Ce spui, draga surioara?

(Zise hotul din padure)

Cu-ai tai ochi ca doua mure,

Tu, frumoasa lacrimioara,

Tu sa mori, dulce minune!

si de Domnul nu-ti e frica?

Draga sora tinerica,

Fa trei cruci s-o rugaciune.

De vrei ochii sa-ti luceasca

Intr-un rai de veselie,

si ca floarea din câmpie

In piept inima sa-ti creasca,

Hai cu mine-n codrul verde

S-auzi Doina cea de jale,

Când plaiesii trec in vale

Pe cararea ce se pierde.

Sa vezi soimul de pe stânca

Cum se-nalta, se izbeste

Peste corbul ce zareste

In prapastia adânca.

Iar ciocoiul cum se pleaca

De ma vede la potica!

Cum, smerit, in genunchi pica

si de fala se dezbraca!

Am doi zmei de buna cale,

Doi!... nici vântul nu-i intrece!

Am tovarasi doisprezece,

si la brâu patru pistoale.

Am la piept o cruciulita

Cu lemn sfânt, cu moaste sfinte,

si-n piept inima fierbinte,

Ca fierbintea ta gurita.

Am o piatra nestemata

Care noaptea viu luceste,

Precum ochiu-ti ce pândeste

Fericirea departata.

Lasa tot, neagra chilie,

Comanac, matanii, rasa,

si de vrei a fi voioasa

Ca o zi de voinicie,

Vin' in lumea fericita

Cu voinicul ce te cheama,

Caci cu dânsul nu e teama

De-a mai fi calugarita!"

De-a mers sora, nu e stire;

Iar de-atunce prin gradina

Nici nu plânge, nici suspina

Nime-n deal la manastire.

Crai-nou*

**Când se arata Crai-nou pe cer, fetele si flacaii români ies in câmp de-i adreseaza rugaminti pentru indeplinirea dorintelor lor.*

Pe când la cuibu-i pasarea zboara

C-un tipat jalnic ca un suspin

si, plecând capul sub aripioara,

Pe creanga mica adoarme lin,

Zamfira trista din cort iesise

si cu ochi umezi lung se uita

La cornul lunii ce se ivise,

Varsând pe frunte-i lumina sa.

De când in lume gingasa fata

Zâmbea ca floarea de pe câmpii,

Numai de soare fu sarutata

Pe sânu-i fraged, pe-ai sai ochi vii.

Parul sau negru ca nori de ploaie

De-a lung pe umeri neted cadea.

Ades copila mândra, vioaie,

De soare-n paru-i se ascundea.

Iar când pe frunte-i ducea cofita

Cu apa rece de la izvor,

Când era umeda-a sa gurita

si-i salta floarea pe sânisor,

Toti trecatorii simteau deodata

O sete mare in pieptul lor;

Beau multa apa, catând la fata,

si urmau drumul oftând de dor.

Ea cânta dulce ca ciocârlia

Ce ciripeste vesel in zori,

si suna gingas atunci câmpia

Ca de un freamat de Zburatori.

Ades batrânii, stând impreuna

si ascultând-o pe lânga foc,

Trageau cu sortii, noaptea, la luna,

si vesteau fetei mare noroc.

Dar intr-o seara, sus, pe movila,

O Baba Cloanta, din bobi tragând,

I-a zis cu spaima: “Sa fugi, copila,

De strain mândru, cu glasul blând!”

De-atunci Zamfira in multe rânduri

Vedea o umbra zburând prin nori,

si toata noaptea sta ea pe gânduri

In doruri tainice, in dulci fiori.

Acum ea, trista, din cort iesise

si cu ochi umezi lung se uita

La cornul lunii ce se ivise,

Iar glasu-i jalnic asa cânta:

“Crai-nou, stralucite!

Plânsa m-ai gasit,

Cu gânduri mâhnite,

Cu chipul cernit.

Inima-mi jeleste,

Dar nu stiu ce vrea;

Nu stiu ce doreste

Inimioara mea.

Caci aude noapte

Freamate de zbor,

s-apoi blânde soapte

Ce-i soptesc din nor.

Iar a zilei raza

Când luceste sus,

Mult apoi viseaza

Visul ce s-a dus.

Crai-nou! vin’ cu bine,

Cu bine te du,

Dar jalea din mine

Sa nu mi-o lasi, nu!

Sa ma lasi cu salba

De galbeni frumosi,

Cu naframa alba

si iminii rosi.

Sa ma lasi ferice,

Cu doru-mplinit,

Zburând tu de-aice,

Crai-nou mult iubit!”

Iata ca-n valea cea-ntunecata

Un strain mândru atunci trecu,

Auzi glasul, veni indata

si-n calea fetei pe loc statu.

Blânzi erau ochii, blânda-era fata,

Blând era glasul celui strain!

Caci trecu noaptea, si dimineata

Gasi copila fara suspin.

Trei zile-n urma ea avea salba,

Salba de galbeni pe-al sau grumaz,

Avea pe frunte naframa alba,

Iar flori nici una pe-al sau obraz!

Trei zile-n urma Crai-nou se duse,

si, cu el, mândrul strain pieri,

Sarmana fata in drum se puse

si mult il plânse, mult il dori!

Trei zile-n urma, colo, pe vale,

Ramase singur un biet mormânt!

s-ades de-atunce un glas de jale

soptind s-aude astfel prin vânt:

“Tu, ce spui vesel, sus, pe movila,

La cornul lunii tainicu-ti gând,

Când vine noaptea, fugi, fugi, copila,

De strain mândru, cu glasul blând!”

Maghiara*

Cu ce jale, ce amar

Plâng doi ochi peste hotar!

Cât se bate, cât suspina

O inima de dor plina

Colo-n tara cea vecina!

**In muntii Slatinei curge un pirau mic cse numeste Maghiarnita. Legenda poporala spune ca numele lui se trage de la intimplarea descrisa in aceasta balada.*

Mândri-s ochii ca din rai,

Dulci ca soarele din mai.

Inima e mândra iara,

Caci ea salta ca o fiara

In sân falnic de maghiara.

De-ai fi pasare sau vânt,

S-alergi lumea pe pamânt,

Ca maghiara scumpa floare

N-ai vedea lucind la soare,

Nici in lunca, la racoare!

Alb i-e sânul, dulce crin,

Dar hraneste-amar suspin!

Negri-s ochii, cu vapaie,

Dar pe fata ei balaie

Se topesc ca nori de ploaie,

Caci un domn român vestit

Peste munti a navalit

s-a luat cu vitejie

Multe suflete-n robie

si maghiari nemesi o mie!

A plecat domnul român!

Robii dupa-al lor stapân

Au iesit plângând din tara

s-a ramas trista maghiara

Cu ochi plânsi, cu jale-amara!

De trei zile plânge-acum!

De trei zile cata-n drum,

Dar nimica nu zareste,

Caci iubitul ce jeleste

Pe drum nici ca se iveste!

Unde-i mândrul tau iubit?

In ce cale-i ratacit?

Unde-i, Doamne! de nu vine

De trei zile lânga tine?

Cine-a spune unde-i, cine?

Vai! cu jale, cu amar

Plânge el peste hotar!

Ca si tine el suspina

Cu inima de dor plina

Colo-n tara cea vecina!

Iar de vrei tu sa-l mai vezi,

Peste munti sa te repezi

Intr-a Zimbrului domnie,

Unde zac multi in robie

si maghiari nemesi o mie.

Peste codri, peste munti,

Peste ape fara punti,

Unde-s florile frumoase,

Unde-s fetele voioase,

Unde-s doinele duioase.

Sa te duci spre rasarit,

La cel loc nebiruit

Unde-s palosele crunte,

Unde cresc stejari la munte,

Unde nasc voinici de frunte!...

Iata-n zori c-a si plecat

Pe-un cal alb ne-ncalecat

Maghiarina, mândra fata,

In barbat mândru schimbata

si cu palos inarmata.

De-ai fi pasare sau vânt

N-ai ajunge-o pe pamânt,

Caci ca vântul ea nu zboara,

Nici ca pasarea usoara!

Dar ca dorul ce omoara!

sesuri, vai, norii din cer

In urma-i departe pier.

Cine-o vede, o zareste

Ca o stea care luceste

si-n vazduh se mistuieste.

In codri merei pustii

Unde urla fiare mii,

A intrat fata voinica

si se duce fara frica

Pe-o strâmtoare de potica.

Umbra noptii s-a latit,

Groaza-n lume s-a pornit,

Vântul sufla, vâjâieste,

Codrul urla, clocoteste,

Tunetul in cer vuieste.

Dar ea-ndeamna tot mereu

Calul ce rasufla greu

si mult drum in urma-i lasa;

Ca cine doru-l apasa,

De furtuni ceresti nu-i pasa!

Iata-a sosit in ceas rau

Pe malul unui pârau,

Pârau mic si fara nume

Ce curgea tainic in lume,

Printre flori revarsând spume.

“Hai, voinice, la cel mal”

(Zis-a fata catre cal.)

Dar pe loc calul s-opreste,

In pamânt ochii tinteste

si cu groaza sforaieste.

“Haideti, hai cu Dumnezeu

Sa gasim pe dragul meu,

Ca de mult amar de vreme

Dupa el sufletu-mi geme!

Hai, voinice, nu te teme...”

Calul trist a rânchezat

si-n pârau navala-a dat.

Apa-i cruda ca o fiara!...

Iar pe mal din unde-afara

N-a iesit biata maghiara!

Când luci lumina-n zori,

Zacea trupu-i printre flori,

Lânga malul alb de spume...

si de-atunci pârau-n lume

Poarta-al Maghiarinei nume.

Altarul manastirii Putna*

**Subiectul acestei balade l-am cules in Bucovina, si chiar la manastirea Putnei, unde se afla mormântul eroului care a zidit-o.*

Domnul Stefan, viteaz mare, ce-a dat groaza prin pagâni,

Locas sfânt crestinatatii astazi vrea sa faca dar,

si pe malurile Putnei, cu vitejii sai români,

Insusi merge sa aleaga locul sfântului altar.

Mare obstie-l urmeaza si pe culme se lateste,

Precum aburii pe balta când lumina asfinteste.

Capitani, ostasi cu zale si cu platose de fer

Pe-ai lor cai sirepi stau mândri ca la semnul de razboi.

Al Moldovei steag de fala fâlfâie falnic in cer;

Buciumul vuieste-n munte, suna valea de cimpoi.

Iata ca lânga-o movila domnul Stefan s-a oprit!

Totul tace!... ochii tinta, sta poporul neclintit.

Trei ostasi cu arce-n mâna pe movila-acum se urca;

Doi, ca zimbrul, ageri, mândri, nalti ca bradul de la munte,

Pe-ai lor umeri poarta gluga, la brâu palos, si pe frunte

Cu-a lor lungi si negre plete se coboara-o neagra turca.

Ei ades cu-a lor sageata repezita sus, in nor,

Printre-a fulgerelor focuri au oprit vulturu-n zbor.

Multe fiare din cei codri, multi dusmani tineri, semeti,

Drept in inimi, drept in frunte au simtit a lor sageti,

Caci ei sunt arcasii vrednici ai lui Stefan domn cel mare,

Ce-si gateste-acum sageata s-o izbeasca-n departare.

“Copii, trageti... eu vreau astazi sa ma-ntrec in arc cu voi”.

Astfel zice domnul Stefan!... iar voinicii amândoi

Se plec, arcele-si incoarda, trag... sagetile lor zboara,

Spinteca repede vântul ce da foc si vâjâieste,

Se tot duc, se duc ca gândul, si de-abia ochiul zareste

Pe câmp departe, departe locul unde se coboara.

"Ura!”-n ceruri se ridica! Urla dealul, clocoteste!

“Sa traiti, copii!” le zice Stefan, ce-acum se gateste.

Zbârnâie coarda din arcu-i, fulgera sageata-n vânt,

Piere, trece mai departe, si-ntr-un paltin vechi s-a frânt.

“Acolo fi-va altarul!” zice falnicul monarc,

Ce se-nchina si se pleaca pe razboinicul sau arc.

“Sa traiasca domnul Stefan!” mii de glasuri il urmeaza,

si poporul jos, pe vale, umilit ingenuncheaza!

Andrii-Popa*

**Acest hot a cutreierat tara sapte ani intregi, fara a-l putea prinde vreo potera.*

La anul 1818, Mihai Cozoni, unchiul autorului, a fost insarcinat prin porunca domneasca ca sa puie mâna pe acel hot vestit. Deci, intâlnindu-l la Valea-Seaca, l-a ucis din fuga calului, dupa o crunta lupta de câteva ore. La 1821, când a izbucnit revolutia greceasca, Mihai Cozoni, al carui suflet maret se aprindea lesne la glasul libertatii si al vitejiei, s-a inrolat in armia lui Ipsilanti cu rang de sutas (ekatondas), si la crunta batalie a grecilor cu turcii in Valahia, la Dragasani, a ramas pe câmpul razboiului, dupa ce facuse mari si minunate vitejii.

Cine trece-n Valea-Seaca

Cu hamgerul fara teaca

si cu pieptul dezvelit?

Andrii-Popa cel vestit!

sapte ani cu voinicie

si-a batut joc de domnie

si tot prada ne-ncetat,

Andrii-Popa, hot barbat!

Zi si noapte, de calare,

Trage bir din drumul mare,

si din tara peste tot!

Fug neferii cât ce pot,

Caci el are-o pusca plina

Cu trei glonti la radacina,

s-are-un murg de patru ani,

Care musca din dusmani,

s-are frati de cruce sapte,

Care-au supt sânge cu lapte.

si nu-i pasa de nimic,

Andrii-Popa cel voinic!

Capitane, fratioare,

Ce se vede despre soare?

Sa zaresc vro patru cai!...

N-auzisi tu de-un Mihai?

Capitane, te gateste,

Mihai mândrul te goneste.

Iata-l, vine ca un zmeu!

Fa trei cruci la Dumnezeu.

Cum ii vede-n departare,

Popa striga-n gura mare:

“Hai la goana de neferi!

Hai la hora de muieri!”*

*Istoric. — Acesta era racnetul lui Andrii-Popa când se izbea asupra poterelor ce intâlnea.

A zis! tipa, se arunca,

Trece ses, pâraie, lunca

Cu fugarul sprintenel

si cu hotii dupa el.

Mihai mândrul vine iara,

Falnic ca un stâlp de para,

Pe-un cal alb ce n-are loc

si din ochi arunca foc.

Fug cum fuge-o o rândunica,

Fug ca fulgerul când pica,

si se duc voinicii, duc,

Cu urgie de haiduc!

Piept in piept!... câmpul rasuna,

Toti de tot dau impreuna.

Toti la lupta-s inclestati,

Toti in sânge incruntati.

“Ura, frati!” caii necheaza,

Sus vazduhul scanteiaza.

“Ura!” moartea s-a ivit!

Vulturu-n zbor s-a oprit!

Zi de vara pân-in seara

Dau voinicii sa se piara

si cu fierul ascutit,

si cu pumnul amortit.

Sângele-n rani gâlgâieste,

Glasu-n gura se sfârseste.

Zece-s morti! doi inca vii,

Mihai mândrul si Andrii.

Andrii fuge far’ de-o mâna,

Prinde murgul la fântâna,

Da pieptis, sare pe sa

si din gura zice-asa:

“Zbori, copile sprintenele,

Sa ma scapi de chinuri grele,

Ca ma jur, de ma-i scapa,

Ca pe-un frate te-oi cata”.

Murgul sprinten se repede.

In zadar! Mihai mi-l vede!

“Stai, hot-popa, dragul meu,

Sa-ti arat cine sunt eu!”

si cum zice, mi-l chiteste,

Drept in frunte mi-l loveste!

“Ura!” Vulturul din nori

Racni falnic de trei ori.

Groza

Galben ca faclia de galbena ceara

Ce-aproape-i ardea,

Pe-o scândura veche, aruncat afara,

De somnul cel vecinic Groz-acum zacea;

Iar dupa el nime, nime nu plângea!

Poporu-mprejuru-i trist, cu-nfiorare,

La el se uita.

Unii faceau cruce; altii, de mirare,

Cu mâna la gura capul clatina

si-ncet, lânga dânsul, isi sopteau asa:

“El sa fie Groza cel vestit in tara

si-n sânge-ncruntat!

El sa fie Groza, cel ce ca o fiara,

Fara nici o grija de negrul pacat,

A stins zile multe si lege-a calcat!”

Un mosneag atunce, cu o barba lunga,

La Groza mergând,

Scoase doi bani netezi din vechea sa punga,

Lânga mort ii puse, mâna-i sarutând,

Mai facu o cruce si zise plângând:

“Oameni buni! an iarna bordeiu-mi arsese,

si pe-un ger cumplit

Nevasta-mi cu pruncii pe câmp ramasese.

N-aveam nici de hrana, nici tol de-nvelit,

si nici o putere!... eram prapadit!

Nu asteptam alta din mila cereasca

Decât a muri,

Când crestinul ista, Domnu-l odihneasca!

Pe-un cal alb ca iarna in deal se ivi

s-aproape de mine calul isi opri.

“Nu plânge, imi zise, n-ai grija, române,

Fa piept barbatesc;

Na, sa-ti cumperi haine, si casa, si pâine...”

si de-atunci copiii-mi ce-l tot pomenesc,

Oameni buni! de atunce in tihna traiesc.”

si, sarutând mortul, batrânul mosneag

Ofta si se duse cu-al sau vechi toiag.

Iar poporu-n zgomot striga, plin de jale:

“Dumnezeu sa ierte pacatele sale!”

Ursitii*

Ici in vale, la fântâna,

Doua fete spala lâna...

(Cântecul lui Bujor)

**Fetele române intrebuinteaza deosebite mijloace de a cunoaste ursitii ce vor avea. Unele descânta izvoarele, crezând ca vor vedea in fata apei chipurile barbatilor de care au sa aiba parte; altele isi leaga ochii in noaptea ajunului Bobotezei si merg de pun mâna pe un par din gardul casei. Daca se intâmpla ca acel par sa fie drept si curat, ursitul are sa fie nalt si binefacut; iar daca, din contra, parul e strâmb si noduros, ursitul are sa fie batrân si urât. Etc., etc.*

Colo-n vale, la fântâna,

Doua fete spalau lâna,

Spalau lâna si râdeau,

Iar din gura-asa graiau:

“Când a bate vânt de seara

Prin ogorul de secara,

De trei ori sa descântam

s-in fântâna sa catam.

Daca-a fi sa ni se prinda,

Om vedea ca-ntr-o oglinda

De-om avea sorti cu noroc

si ursiti cu ochi de foc”.

Cum batu vântul de seara

Prin ogorul de secara,

De trei ori au descântat,

In fântâna au catat,

si pe-a sa limpede fata,

Ca prin vis de dimineata,

Au vazut ele, zâmbind,

Doua chipuri stralucind.

Cele umbre balaioare,

Cu gurite zâmbitoare,

Pluteau lin, se leganau

si pe fete le-ngânau...

Iata ca pe apa-n fata,

Ca prin vis de dimineata,

Alte doua s-au ivit,

Chipuri mândre la privit.

Iar aceste umbre noua

Nu erau ca cele doua,

Albe ca floarea de crin,

Blânde ca cerul senin,

Ci erau de vânt piscate,

Cu par negru, sprinceni late

si cu ochii soimuleti,

La ochire mult semeti.

“Ian vezi, soro, ce minune!

(Zis-au fetele nebune)

Dorul nostru-i implinit...

Mult e mândru la privit!

Vezi tu cele umbre mute?

Parca vor sa ne sarute.

Vezi cum bratele-si intind?

Parca vor sa ne cuprind!”

N-au sfârsit bietele fete,

si pe frunte si pe plete

Nu stiu cine le-a furat

Câte-un dulce sarutat!

Cele fete, la fântâna,

De-atunci nu mai spala lâna;

Caci in codri si la drum

Isi petrec zilele-acum.

Acum stiu ce fel s-arunca

In dusmani glontii din lunca,

s-ades ele au vazut

Ce-i fuga de arnaut,

Ca de când pe frunti, pe plete,

Au simtit mândrele fete

Câte-un dulce sarutat,

Ele-n codri au urmat

Doi voinici cu sprinceni late,

Cu fete de vânt piscate

si cu ochii soimuleti,

La ochire mult semeti.

Strigoiul*

**Aceasta balada am compus-o in tovarasie cu Costache Negri, impartindu-ne subiectul in doua parti; eu am lucrat partea I, si Negri, partea II. Acea compunere a prietenului meu, plina de frumuseti poetice, este una din cele mai nimerite scrieri ale sale.*

In prapastia cea mare,

Unde vântul cu turbare

Sufla trist, infricosat,

Vezi o cruce darâmata

Ce de vânt e clatinata,

Clatinata ne-ncetat?

Imprejur iarba nu creste

si pe dânsa nu-si opreste

Nici o pasare-al ei zbor;

Ca sub dânsa-n orice vreme

Cu durere jalnic geme,

Geme-un glas ingrozitor.

Când e noapte fara stele,

Mii de flacari albastrele

Se vad tainic fluturând,

si prin ele crunt deodata

O fantasma se arata,

Se arata blestemând.

Calator nenorocite,

Fugi de-acele cai pocite

De ti-e calul de bun soi,

Ca-n mormântul fara pace

si sub cruce-acolo zace,

Zace singur un strigoi!

Intr-o noapte-ntunecata

Dulce soapta-namorata

Prin vazduh incet zbura.

Doua umbre sta in vale,

Ce, cuprinse-n dulce jale,

Amor vecinic isi jura.

Iar pe-o culme-n departare

Se vedea miscând la zare

Un cal alb, copil de vânt;

Coamele-i erau zburlite,

s-a lui sprintene copite

Sapau urme pe pamânt.

“Nu te duce, nu, badita!

(Zicea blânda copilita

Cu ochi plânsi, cu glas patruns)

Ah! te jur pe sfânta cruce!

Stai cu mine, nu te duce...”

Dar voinicul n-a raspuns;

Ci, strângând-o cu-nfocare,

Dupa-o dulce sarutare,

Repede s-a departat

si, sarind cu veselie

Pe-al sau cal de voinicie,

In vazduh s-a afundat.

Cine-alearga pe câmpie

Ca un duh de vijelie

Intr-al noptii negru sân?

Cine fuge, cine trece

Pe la ceasul doisprezece?...

Un cal alb, cu-al sau stapân!

Vântul bate, vâjâieste,

Falnic calul se izbeste,

De se-ntrec ca doi voinici.

Dar prin neguri iata, iata

Ca lucesc pe câmp deodata

Mii de focurele mici.

Ele zbor, se departeaza.

Zboara calul, le urmeaza,

Pasind iute catre mal.

Stai, opreste!... de pe stânca,

In prapastia adânca

Au picat stapân si cal!

si-de-atunci in fund s-aude

Gemete, blastemuri crude

Care trec pe-al noptii vânt.

si de-atunci ades s-arata

O fantasma-nfricosata

Care iese din mormânt!

Ceasul rau

Pe cel deal, pe coaste,

Trece-o mândra oaste,

Oaste de români!

Toti voinici de frunte

Care merg sa-nfrunte

Oarde de pagâni.

Iar pe-o culme verde

Ce-ntre munti se pierde

Stau de mi-i privesc

Doua surioare,

Albe lacrimioare,

Care mi-i jelesc:

“Vezi tu, surioara,

Oastea se coboara

Colo pe costis,

Vezi-o cum patrunde

Pe rând si s-ascunde

Colo-n stejaris.

Vai! nu se mai vede!

Cine, cine-a crede

Grija ce duc eu,

Oastea ca-i purtata

De batrânul tata

si de dragul meu?

Ei se duc in vale

Unde tara-n jale

Geme cu amar,

Caci au intrat iara

Sabie in tara,

Palos de tatar.

De pe munti in poale,

Cu armele goale,

Ei mi se cobor,

si prin cea urdie,

Draga, o sa fie

Mare, mult omor!

Caci tata batrânul

Nu cruta pagânul

Când s-arunca-n foc.

El e român tare,

Ca Stefan cel Mare,

si om cu noroc.

Pentru el n-am teama...

Dar imi fac de seama

Când stau de gândesc

La dragul Lisandru,

Ca-i un copilandru,

si mult il iubesc!

El n-a vânat inca

Decât soimi de stânca,

Cerbi cu coarne mari;

s-acu-ntâia oara

Face, surioara,

Goana de tatari.

s-asa mult mi-e frica

s-inima-mi se strica

Când gândesc la el,

Ca mult, mult ii place

Vitejii a face,

Scumpul tinerel!”

“Taci, biata copila!

Nu-i plânge de mila

Iubitului tau,

Caci fereasca sfântul

Sa-ti fie cuvântul

Zis intr-un ceas rau!

Hai la manastire

Ca sa dam de stire

Pustnicului sfânt

Sa arda tamâie

Ca sa nu ramâie

Tatar pe pamânt.”

Oastea-nvingatoare

A stins de la soare

Aprigul dusman:

Ea se-ntoarce-n munte

Având chiar in frunte

Vechiu-i capitan.

Iar sarmana fata

In zadar, vai! cata

Pe iubitul sau!

El in foc cazuse,

Dupa ce facuse

Vitejii de zmeu!...

Din batrâni se spune

Ca sunt ceasuri bune

si ca rele sânt.

Vai de-acei s-acele

Care-n ceasuri rele

Zic vre un cuvânt!

Strunga*

**Padurea Strungai a fost mult timp locasul cetelor de hoti, incât acest nume a ramas vestit in Moldova, precum Padurea Neagra in Germania si padurea Bondi in Francia.*

In padurea de la Strunga

Sunt de cei cu pusca lunga

Care dau chiorâs la punga!

Sunt de cei ce-mpusca-n luna,

Care noaptea-n frunze suna,

Feciori de lele nebuna!

Fa-te-n laturi, mai crestine,

Daca vrei sa mergi cu bine,

Sa ramâi cu viata-n tine!

In potica fara soare

Ei te-asteapta la strâmtoare

Sa te prade, sa te-omoare!...

In dumbrava cea vecina,

Unde buhna greu suspina,

Vezi cea zare de lumina?

Opt voinici cu spete late

si cu mâneci suflecate,

Stau cu pustile-ncarcate.

Trei saruta crucea sfânta,

Trei se lupta greu la trânta,

Unul drege, unul cânta:

“Oliolio, ciocoi bogate!

Ici de-ai trece, din pacate,

Sa-ti arunc doi glonti in spate.

Oliolio, mândra fetica!

De-ai veni cole-n potica

Sa te fac mai frumusica.

Ca mi-i pusca hultuita.

si mi-i ghioaga tintuita,

si mi-i inima-ncoltita.

Oliolio, mai Taie-Baba!*

Caci nu suieri mai degraba,

Sa sarim, voinici, la treaba!

**Taie-Baba: porecla haiduceasca.*

Pusculita-mi rugineste,

Ținta-n ghioaga se toceste,

Murgul sare, nechezeste!...

In padurea de la Strunga

Ce slujeste pusca lunga

Fara lupta, fara punga?”

Cintec haiducesc

Iarna vine, iarna trece

si padurea s-a rarit!

Ziua-i viscol, noaptea-i rece,

Greul vietii a sosit!

Cât mi-a fi iarna de mare,

Ce-o sa facem, vai de noi!

Fara codru, fara soare,

Far’ de bani, far’ de ciocoi?

Sai pe creanga cea uscata,

Draga corbi, corbisor.

Vezi, in calea departata

Nu-i zari vrun calator?

Calator cu punga plina

si cu sal la cap legat,

Sa-mi mai cerc asta rugina

si sa-mi fac bani de iernat.

Daleu! codre, fratioare,

Ce-ti facusi frunzisul des,

Unde-n pânda, la racoare,

Stam sunând din frunze-ades?

Vara trece, iarna vine,

si tu, codre, te-ai uscat!

Trece vara, si ca tine

Florile mi-am scuturat!

Ne-au ajuns vremea de munca,

De scos arma de la brâu,

De lasat potica-n lunca

si de dat capul sub frâu!

Daleu! draga primavara,

De-ai veni când as vrea eu,

Sa mai ies voinic prin tara,

Sa fiu iar la largul meu!

Sa-mi pun cusma pe-o ureche

si sa-mi las pletele-n vânt,

si-n potica mea cea veche

Sa ma-ntind iar la pamânt.

Sa simt iar durda pe spate

si sa-mi vad ici ca lucesc

Cinci pistoale ferecate,

Cu hamgerul haiducesc.

si pe coarda-i cea pletoasa

Sa-mi dezmierd murgul voinic,

si pe zarea luminoasa

El sa zboare, eu sa-i zic:

“Fugi ca vântul, fugi ca gândul,

Mai, voinice nazdravan!

Caci acum ne-a venit rândul,

A sosit vremea de an,

Sa tinem codrii si valea

Noi, vitejii amândoi.

La neferi sa-nchidem calea,

Sa dam groaza prin ciocoi”.

Fat-Logofat*

**Fat-Logofat este eroul povestilor poporale; el se lupta cu zmeii si-i frumos ca soarele, având ca si el plete de aur.*

“O! Fat-Logofete,

Cu netede plete,

Cu parul de aur!

Stai, te odihneste,

Ca-n deal te pândeste

Un negru balaur.”

“Frumoasa fetita,

Cu lunga cosita,

Cu mândru colan!

De dânsul n-am teama,

Caci am pe-a lui seama

Al meu buzdugan.”

“O! tânar semete,

Cu blânde mândrete,

Cu ochii de foc!

Balauru-i mare

si mila nu are...

Stai, ah! stai pe loc.”

“Luceafar din stele,

Cu dulci porumbele

Pe fata de crin!

Toti zmeii din lume

Se-nchin l-al meu nume,

Tremur si se-nchin.”

“Viteze vestite,

Cu arme-aurite,

Cu dulce cuvânt!

El peste munti calca

si-n cer are-o falca,

s-una pe pamânt.”

“Pasarea de munte

Cu salba pe frunte,

Cu salba de flori!

Murgul meu, când sare,

Trece peste mare

si zboara prin nori.”

“O! .at-Logofete,

Cu netede plete,

Cu glasul ceresc!

Nu te du de-aice,

Nu te du, voinice,

Ca eu te iubesc!”

“Frumoasa fetita,

Cu lunga cosita,

Cu sân fecioresc!

Pentru-a ta iubire

Fala sau peire

Vreau sa dobândesc!”

Hora*

** Hora este chiar jocul cel vechi al romanilor si care era cunoscut sub numele de chorus. In timpul horei este obicei ca unul din dantuitori sa cânte din gura si sa deie astfel tonul dantului.*

Iata! hora se porneste

Sub stejar, la radacina.

Iata! hora se-nvârteste...

Vina, puico, vina.

Lânga mine vin', draguta,

Sa te pot strânge de mâna

Ca ieri seara, la fântâna;

Mario, Mariuta!

Duh-de-Spaima! Piei-Naluca!**

Suna bine-n cobza, suna,

Sa nu-ti fac spetele struna

si chica maciuca.

*** Porecle date tiganilor lautari.*

Tu, Fes-Ros cu giubea lunga!

Din arcus trage mai tare,

Caci in gard am un par mare

si multi bani in punga!

Tot asa pân-in deseara!

Mult frumoasa-mi e puicuta,

Ca o zi de primavara,

Maria, Mariuta!

Tot asa, tot voiniceste!

Nu ma dati, mai, de rusine,

Caci gurita ce-mi zâmbeste

Vâra dracu-n mine.

Mi-am pus flori la palarie,

Mi-am pus flori, mi-am pus margele,

Sa se uite cu mândrie

Puicuta la ele.

Am camasa cu altita,

Tot de fir si de matasa,

Am pe spate-o durdulita...

De nime nu-mi pasa!

Nici de vornic, nici de dracul,

Nici de vraja ciocoiasca,

Nici de turc, nici de cazacul...

Tara sa traiasca!

Bateti toti intr-o lovire

Sa vuiasca-n fund pamântul;

Lumea-ntreaga sa se mire,

si Dumnezeu sfântul!

Sunt satul de biruri grele

si de plug, si de lopata,

De ciocoi, de zapciele

si de sapa lata.

Astazi horele sunt pline!

Crape-mi sura opincuta,

si sa mor in joc cu tine,

Mario, Mariuta!

Zburatorul*

**Zburatorul este un geniu nevazut, care pândeste fetele in lunci si le saruta pe furis.*

“Draga, draga surioara,

Nu stii cântecul ce spune

Ca prin frunzi când se strecoara

Raza zilei ce apune,

Zburatorul se arunca

La copila care vine

Sa culeaga fragi in lunca,

Purtând flori la sân ca tine?

Fragii el din poala-i fura

Cu-a sa mâna nevazuta,

si pe frunte si pe gura

El o musca s-o saruta.

Soro, buza-ti e muscata!

Fragii, poti sa le duci dorul.

Spune,-n lunca-ntunecata

Nu-ntâlnisi pe Zburatorul?”

“Draga surioara, draga,

Cântecul mai spune inca

De-acel duh c-ades se leaga,

Când e umbra mai adânca,

De copila mândra, alba,

Ce culege viorele,

Purtând pe ea scumpa salba,

Scumpa salba de margele.

Salba el râzând i-o strica

Cu-o placuta dezmierdare

si de fiesce margica

Lasa-o dulce sarutare.

Pe sân, draga, esti muscata!

Salba, poti ca sa-i duci dorul.

Spune,-n lunca-ntunecata

Nu-ntâlnisi pe Zburatorul?”

Astfel vesel pe-o carare

Glumeau gingasele fete.

Iar in lunca stau la zare

Doi voinici cu negre plete

si, cântând in poienita,

Aninau cu veselie

Unu-o salba-n chingulita,

Altul flori la palarie.

Tatarul

Cântec vechi

Mai tatare, tine-ti calul,

Mai tatare, strânge-i frâul,

Mai tatare, lasa malul,

Nu cerca a trece râul,

Ca, pe crucea sfintei lege!

De voi doi, peste hotare,

Nimic, zau, nu s-a alege,

Mai tatare, mai tatare!

Mai tatare, da-ne pace,

Mai tatare, stai, nu trece,

Mai tatare, nu ma face

Sa-ti farâm capul in zece!

Ca de sus, de pe movila,

De-oi zvârli ghioaga cea mare,

Zau, ti-oi plânge chiar de mila,

Mai tatare, mai tatare!

Mai tatare, unde-ti e pala?

Mai tatare, unde-ti e calul?

Mai tatare, unde-ti e fala?...

Nu spusei sa nu treci malul?

Nu stiai tu, mai vecine,

Ce-i românul in turbare?

Corbii musca acum din tine,

Mai tatare, mai tatare!

Cinel-cinel*

**Flacaii si fetele de la tara petrec serile iernii la sezatoare, propuinindu-si cimilituri, dintre care unele sunt foarte poetice.*

Pastorul zise: “Cinel-cinel,

Copilei june de lânga el.

Doua stelute cu raze line

Lasat-au cerul plin de lumine

si pe-a ta frunte ele-au cazut.

Ghici, dragulita, ca le sarut.”

Nu ghici-ndata

Gingasa fata

si pe ochi dulce fu sarutata.

Pastorul zise inca: “ Cinel-cinel,

Copilei blânde de lânga el.

O vezi inchisa, rumena floare,

Cum se deschide, vezi lacrimioare,

si pe-a ta fata ea s-a nascut.

Ghici, dragulita, ca o sarut”.

Nu ghici-ndata

Vesela fata

si pe gurita fu sarutata.

Pastorul zise iara: “ Cinel-cinel,

Copilei mândre de lânga el.

Albe, rotunde, doua-aripioare

Ne-ncetat salta, la cer sa zboare,

si tu-n robie le-ai tot tinut.

Ghici, dragulita, ca le sarut”.

Nu ghici-ndata

Rumena fata

si pe sân fraged fu sarutata.

Mândrulita de la munte

Mândrulita de la munte,

Ce nu treci cole, pe punte,

Sa te strâng la pieptul meu?

Ca te-as face, zau, puicuta,

Sa urasti a ta casuta

si sa uiti pe Dumnezeu.

De-a tot toarce nu-ti e lene?

Lasa-ti furca-n buruiene

si-mi sai iute cel pârau,

Sa culegem impreuna,

Tu, fragi rosi de prin pasuna,

Eu, crini albi pe sânul tau.

Ici, in lunca inverzita,

Este-o iarba inflorita

Ce se-ngâna c-un izvor.

Vina-n iarba, mândrulita,

Eu sa-ti cânt doina, doinita,

Tu sa plângi de dulce dor!

Dorul romincei

De-ar vrea bunul Dumnezeu

Sa-mi asculte dorul meu!

De-as avea un copilas,

Dragul mamei ingeras!

Cât e ziua, cât e noapte,

I-as sopti cu blânde soapte.

Cât e noapte, cât e zi,

Tot la sânu-mi l-as pazi!

L-as pazi, l-as dezmierda,

Mii de sarutari i-as da,

si i-as zice-ncetisor:

Nani, nani, puisor!*

**Femeile române au obicei a legana si adormi copiii lor cu cântece dulci si melodioase, in care cuvântul nani, nani rasuna ades ca o duioasa dezmierdare.*

De-ar fi cerul cu priinta,

Sa-mplineasca-a mea dorinta!

De mi-ar da un baietel,

Dragul mamei voinicel!

N-ar fi prunc mai fericit

si pe lume mai iubit!

Alt copil n-ar fi ca el,

Mititel si frumusel!

Obrajelu-i ca de spume

N-ar avea seaman pe lume!

N-ar fi ochii nimarui

Dulci ca ochisorii lui!

Iar eu, mândra maiculita,

Pe-ai sai ochi, pe-a sa gurita

Ne-ncetat i-as saruta,

Saruta si i-as cânta.

si i-as face-o descântare

Sa ajunga-un viteaz mare,

Un viteaz ce-ar straluci,

Cum n-a fost, nici n-ar mai fi!

si l-as pune sa se culce

Pe-al meu sân, leganat dulce,

si i-as zice-ncetisor:

Nani, nani, puisor!

Cintec ostasesc

Român verde ca stejarul,

Râd de dusmani si de moarte!

Sa-mi traiasca armasarul

si prin glonti sa ma tot poarte!

Sai, voinice, si necheaza

Ager, falnic ca un zmeu,

Caci am inima viteaza

si credinta-n Dumnezeu!

Cât mi-a sta mâna voinica

Pe-a mea pala ostaseasca,

N-aiba grija de nimica

Țara mea cea românească!

Sai, voinice, si necheaza

Ager, falnic ca un zmeu,

Caci am inima viteaza

si credinta-n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet, cu-a mea pala,

Cu-al meu soim albit de spume,

In dusmani vom da navala,

De s-a duce vestea-n lume!

Sai, voinice, si necheaza

Ager, falnic ca un zmeu,

Caci am inima viteaza

si credinta-n Dumnezeu!

Dorul

Cântec de lume

Ah! Mi-e dor, mi-e dor de tine,

Ingeras cu dulci lumine!

Ah! mi-e dor si plâng de jale

Tot privind in a ta cale.

Zi si noapte cu durere

Duios sufletu-mi te cere

si cu dulci, cu blânde soapte,

Te chem vecinic zi si noapte!

Scump odor, dulce iubita,

Unde-i fata ta slavita?

Unde-i glasu-ti ce patrunde?

Unde esti, draga mea, unde?

De-ar fi cerul cu iubire,

Mi-ar aduce-a ta zâmbire.

De-ar fi cerul cu-ndurare,

Mi-ar aduce-o sarutare.

Dar, vai mie! vremea zboara,

Zile, veacuri se strecoara,

s-ai mei ochi nu vad lumina

si durerea-mi nu s-alina!

Dorul arde ca un soare

A juniei dulce floare!

Dorul stinge, vestejeste

Inima care iubeste!

Doina iubirii

Trece vara cea-nflorita,

Trece vara cea iubita,

si cu dânsa-n alta lume

Se duc florile din lume,

Se duc toate-n pribegie...

Ramâne tara pustie!

Numai doua nu se duc,

Nici se duc, nici se usuc.

Una-i floare de zapada,

Una-i floare de livada,

Una-i floarea crinilor,

Un-a trandafirilor;

s-amândoua-s rasadite,

s-amândoua-s inflorite,

Una-n câmpul raiului,

Alta-n cuibul graiului!

Mândrulito, draga mea,

A cazut din cer o stea

si mi-a zis intr-un ceas rau

C-am sa mor de dorul tau!

si mi-a zis intr-un ceas blând

Ca de-i face pe-al meu gând,

Sa ma lasi a saruta

Doua flori pe fata ta,

Una-n câmpul raiului,

Alta-n cuibul graiului,

De murit, eu noi muri,

Ci cu tine m-oi iubi

Cât or creste flori in lume

si s-or duce-n ceea lume!

Din ciclul

LACRIMIOARE

Steluta

Dedicatie E.N.

Tu, care esti pierduta in neagra vecinicie,

Stea dulce si iubita a sufletului meu!

si care-odinioara luceai atât de vie

Pe când eram in lume tu singura si eu!

O! blânda, mult duioasa si tainica lumina!

In veci printre stelute te cata al meu dor,

s-adeseori la tine, când noaptea e senina,

Pe plaiul nemuririi se nalta c-un lung zbor.

Trecut-au ani de lacrimi, si multi vor trece inca

Din ora de urgie in care te-am pierdut!

si doru-mi nu s-alina, si jalea mea adânca

Ca trista vecinicie e fara de trecut!

Placeri ale iubirii, placeri incântatoare!

Simtiri! marete visuri de falnic viitor!

V-ati stins intr-o clipala ca stele trecatoare

Ce las-un intuneric adânc in urma lor.

V-ati stins! si de atunce in cruda-mi ratacire

N-am alta mângâiere mai vie pe pamânt

Decât sa-nalt la tine duioasa mea gândire,

Steluta zâmbitoare dincolo de mormânt!

Caci mult, ah! mult in viata eu te-am iubit pe tine,

O, dulce dezmierdare a sufletului meu!

si multa fericire ai revarsat in mine

Pe când eram in lume tu singura si eu!

Frumoasa ingerela cu albe aripioare!

Precum un vis de aur in viata-mi ai lucit,

si-n ceruri cu grabire, ca un parfum de floare,

Te-ai dus, lasându-mi numai un suvenir iubit.

Un suvenir, comoara de visuri fericite,

De scumpe, si fierbinte, si dulce sarutari,

De zile luminoase si indumnezeite,

De nopti venetiane si pline de-ncântari.

Un suvenir poetic, coroana vietii mele,

Ce mângâie si-nvie duioasa-inima mea,

si care se uneste cu harpele din stele

Când ma inchin la tine, o! draga, lina stea!

Tu dar ce prin iubire, la a iubirii soare,

Ai desteptat in mine poetice simtiri,

Primeste-n alta lume aceste lacrimioare

Ca un rasunet dulce de-a noastre dulci iubiri!

Lacrimioare

Multe flori lucesc in lume,

Multe flori mirositoare!

Dar ca voi, mici lacrimioare,

N-are-n lume nici o floare

Miros dulce, dulce nume!

Voi sunteti lacrimi de ingeri

Pe pamânt din cer picate,

Când prin stele leganate

A lor suflete curate

Zbor varsând duioase plângeri.

Sunteti fragede si albe

Ca iubita vietii mele!

Cu voi, scumpe strugurele,

Albe margaritarele,

Primavara-si face salbe.

Dar deodata vântul rece

Fara vreme va coseste!

Astfel soarta crunt rapeste

Tot ce-n lume ne zâmbeste...

Floarea piere, viata trece!

8 Mart

Intinde cu mândrie aripile-ti usoare,

O! sufletul meu vesel, o! suflet fericit!

Inalta-te in ceruri si zbori cântând la soare,

Caci soarele iubirii in cer a rasarit

si-n cale-mi s-a oprit!

Veniti, naluciri scumpe, dorinti, visuri marete,

Ca pasari calatoare la cuibul inflorit.

Veniti de-ngânati vesel a mele tinerete,

Caci steaua fericirii in ochii-mi a lucit...

Iubesc si sunt iubit!

*

Sunt ore fericite, sunt tainice placeri

Ce-n cumpana vietii platesc ani de dureri!

Atunce falnic omul ridica a sa frunte

si-n ceruri cu mândrie atinta ochiul sau.

Fiinta lui se-nalta ca vulturul de munte,

Iubirea lui il schimba si-l face Dumnezeu!

Atunci mai dulce steaua luceste-n miez de noapte,

si-n zori seninul pare mai vesel, mai curat;

s-a zilei mii de glasuri, s-a noptii mii de soapte

Il proclameaza-n fala a lumii imparat!

Sunt urme pretioase, sunt scumpe suvenire,

Ce-n suflet tiparite, ca el au nemurire!

Zadarnic timpul trece c-un zbor neobosit,

In sânul omenirii varsând a iernii gheaţă;

Lumina lor iubita luceste lin în viaţă

Precum un soare dulce in veci neasfintit!

Asa nu te vei stinge din minte-mi niciodata,

O! suvenir puternic de dragoste-nfocata!

O! timp ferice-n care minunea ce iubesc

M-a desteptat in raiuri cu glasu-i ingeresc!

*

Era blânda ora a blândelor soapte,

Când nu mai e ziua si nu-i inca noapte.

Pamântul si cerul, ca doi fratiori,

Isi dau sarutare prin stele si flori,

si-n aer parfumul al florilor dalbe

Plutea cu lucirea stelutelor albe,

si-n toata natura cuprinsa de dor

Plutea o soptire de dulce amor!

Din marginea lumii a noptii regina

Varsa-n calea noastra duioasa-i lumina,

si-n lunca patrunsa de razele ei

Zburau caii nostri cu aripi de zmei.

Mergeam noi in cale ca umbre tacute,

Pe-un covor de frunze, pe carari pierdute,

si-n tacerea noptii ce ne-nconjura,

Sufletele noastre ca si noi zbura,

Zbura ca doi ingeri din stele in stele,

Dându-si sarutare tainic intre ele...

Deodata fugarii cu ochii de foc

La capatul luncii s-oprira pe loc.

Iar dulcele inger, patruns de simtire,

Imi zise atunce, cu-o dulce zâmbire:

“Acum este ora când geniul sfânt

Aude si vede minuni pe pamânt.

E ora ferice de sfânta uimire

Ce-n suflet revarsa fiori de iubire.

Spune-mi dar acuma, tu, ce esti poet,

Ce poezii cânta inima-ti incet?”

“Daca vrei sa afli taina ce ma-ncânta,

Iata poezia ce inima-mi cânta:

De este vreo fiinta, de este vreun nume

La care sa se-nchine un suflet omenesc,

Cu tot ce e mai nobil, mai iubitor pe lume,

Cu tot ce-n omenire e mai dumnezeiesc,

Tu esti acea fiinta, tu, gingasa lumina,

Aprinsa-n a mea cale de insusi Dumnezeu!

si sufletul meu vesel la tine se inchina,

O! scumpa mea Elena! o! drag ingerul meu!

Când soarta vru sa intru in rai de fericire,

Când ochii mei pe tine zâmbind te-au intâlnit,

Un fulger, o scânteie de vecinica iubire,

Din ochii tai pornita, in sânu-mi au lucit.

s-atunci in alta lume am re-nviat deodata,

s-un soare mai ferbinte in ceru-mi s-a aprins,

Atunci natura-ntreaga, zâmbindu-mi cu placere,

Isi puse pentru mine coroana sa de flori;

si glasul maicii mele, curmând a mea durere,

Veni sa ma dezmierde din cerul fara nori.

Caci fata ta iubita mi s-arata oriunde,

In vis, in flori, in stele, in dulcele senin;

si inima-mi, cuprinsa de dorul ce patrunde,

soptea cu tine astfel prin tainicu-i suspin:

“ferice de acela a caruia privire,

Trezind in al tau suflet un fraged, dulce dor,

Ar face ca sa nasca pe gura-ti o zâmbire

Ca zori misterioase de vesel viitor!

Ferice care, vrednic de-o soarta neasteptata,

Ar face pentru dânsul, in ceas dumnezeiesc,

A ta inima scumpa de dragoste sa bata

si glasu-ti cu-nfocare sa-i zica: te iubesc!”

De crezi in poezie...

De crezi in poezie,

In sfânta armonie

Din boltele ceresti,

Când noaptea-nseninata

Luceste-ncoronata

De stele ce iubesti;

De crezi in tinerete,

In gingasa frumsete

Ce-aprinde dulce dor,

si-n tainica uimire

Ce-nsufla-a ta privire,

O! scumpul meu odor!

De crezi in al tau frate,

In suflete curate,

In cer, in Dumnezeu...

Precum eu cred in tine

Ca in cerescul bine,

Crede-n amorul meu.

Adio

De-as trai cât lumea-ntreaga,

Gândul meu la tine, draga,

Vecinic, vecinic va zbura,

s-orice e mai sfânt in mine,

Dulce inger! pentru tine,

Pentru tine-l voi pastra.

Cea mai blânda-a mea gândire,

Cea mai gingasa simtire,

Cel mai falnic dor al meu

Ție numai, numai tie

Le inchin pentru vecie

Ca la insusi Dumnezeu!

Tu, fiinta de slavire!

C-un cuvânt, cu o zâmbire,

Cu un dulce sarutat!

Mi-ai dat suflet, mi-ai dat viata,

si a raiului dulceata

Tu in sânu-mi ai varsat!

Tu mi-ai dat cu-a ta iubire

Acea nalta fericire,

Acel simt dumnezeiesc

Ce puternic ne supune

si ne-nalta de ne pune

Sus, pe tronul ingeresc!

Tu, Eleno!... dar, vai mie!

Intr-o noapte de urgie

Cerul crud ne-a despartit!

Tu te-ai dus, te-ai dus, iubita...

Fericirea-mi nesfârsita

Intr-o clipa s-a sfârsit!

Asa-i soarta! asa-n lume

Tot ce poarta-un dulce nume,

Tot ce-i falnic si frumos

Curând trece, curând moare,

Ca un cântec, ca o floare,

Ca un fulger luminos!

Steaua vine, steaua piere!

Astfel dulcea-mi mângâiere

A pierit de pe pamânt;

A pierit, s-a dus cu tine

In locasul de lumine...

si eu plâng pe-al tau mormânt!

Singur, singur cu-a mea jale,

Ratacit pe-a vietii cale,

Ca un orb nenorocit,

Viata-mi scade, jalea-mi creste,

s-al meu dor in veci s-opreste

Pe mormântul tau iubit!

Adio! pe-aceste maluri

De-ale Bosforului valuri

Ingânate lin, usor,

Te las, inger de iubire!

Cu a vietii-mi fericire,

Cu-al meu suflet plin de dor!

Pe mare

Ah! viata pentru mine,

Scump inger! fara tine

Nu are nici un bine,

Nu are nici un dar.

In cer fie lumina,

Sau nori, sau noapte lina,

Sufletul meu suspina,

Suspina cu amar!

Oricare nalucire

L-a omului simtire

Aduce-nsufletire

Cu glasu-i incântat,

Se pierde-n neagra ceata

Ce-ntuneca-a mea viata

si glasu-i se ingheata

De mine departat.

Acum cerul zâmbeste,

Natura-ntinereste

si tot care traieste

Se simte fericit;

Dar mie ceru-mi pare

Cuprins de-ntunecare;

Vad lumea-n intristare

Ca sufletu-mi cernit!

Zadarnic cat placere,

Zadarnic mângâiere,

S-alin a mea durere,

Sa curm al meu suspin.

Trecuta fericire

Izvor e de jelire,

si dulcea-i suvenire

Hraneste jalea-n sân!

O, valuri mari de spume!

Purtati-ma prin lume

Ca frunza fara nume

Ce o plutiti usor,

si m-aruncati din mare

Pierdut, fara suflare,

Pe malul cu uitare

Adâncului Bosfor!

Ursita mea

Intr-un castel, departe,

Din ceruri avui parte

Sa vad un ingerel.

Mult trist era castelul!

Mult vesel ingerelul,

Mult gingas, tinerel!

Avea ceresti blândete,

Pe frunte-i dulci albete,

In ochii-i dulce foc,

s-o tainica zâmbire,

s-un suflet cu iubire,

s-o soarta cu noroc.

Eram eu inca june...

Acea scumpa minune

Era ursita mea!

Asa avui eu parte

Intr-un castel, departe,

A ma-ntâlni cu ea.

*

Intr-un palat, pe mare,

Intr-un oras, ce pare

Din valuri rasarit,

Departe de-a mea tara,

In urma vazui iara

Ursita ce-am iubit.

s-acolo, fara frica,

Pe Mare-Adriatica

Gondola ne-a primblat,

si-n leagan de iubire,

Pierdut in fericire,

Tot sufletul i-am dat!

Pe soare si pe luna.

Cu mine impreuna

A fost ursita mea...

Asa avui eu parte,

Intr-un palat, departe,

A ma iubi cu ea!

*

Iubitu-ne-am in lume,

Plutind pe-a marii spume,

Calcând pe verde plai,

si, lumii dând uitare,

Cu-o lunga sarutare,

Trecut-am lin prin rai,

Dar intr-o noapte lina

O palida lumina

Se stinse in eter,

si ingeru-mi cu jale,

Zburând pe-a stelei cale,

Se-ntoarse iar in cer.

Eram atunci pe mare...

In dulcea-i leganare

Muri ursita mea!

Asa avui eu parte

A sta in veci departe

s-a plânge dupa ea!

La Venetia mult duioasa

La Venetia mult duioasa

Duios zboara gândul meu,

Când, in noaptea-ntunecoasa,

Pe simtirea-mi dureroasa

Se abate dorul greu.

Astfel pasarea ranita

De un sarpe otravit

Zboara, zboara obosita

si s-abate amortita

Lânga cuibu-i inflorit.

O! Venetio mult mareata!

Cine a putut gusta

A iubirilor dulceata

In poetica ta viata

Vecinic nu te va uita!

Te iubesc in a ta jale,

In vesmântul tau cernit,

si in gondolele tale

Ce se pierd printre canale

Ca un vis neispravit.

Te iubesc cu dor fierbinte

In frumosul tau trecut

si-n aducerea-aminte

Ale dragostelor sfinte

s-a fiintei ce-am pierdut!

Din ciclul

MARGARITARELE*

1852—1862

**Românii de peste Milcov numesc margaritarele albele fiice ale primaverii, care in Moldova poarta numele de lacrimioare.*

Lacrimile izvorâte dintr-un suflet simtitor,

Precum roua diminetii, se inalta tainic nor

si se duc de se revarsa pe al Domnului altar

In odoare pretioase, in ceresc margaritar.

Desteptarea Rominiei*

1848

**Aceasta poezie nu a fost publicata in editia I-a a Doinelor, fiindca volumul, tiparit in Paris, avea a trece prin Austria pentru ca sa intre in România.*

Voi ce stati in adormire,

voi ce stati in nemiscare,

N-auziti prin somnul vostru

acel glas triumfator,

Ce se-nalta pân' la ceruri

din a lumii desteptare,

Ca o lunga salutare

Catr-un falnic viitor?

Nu simtiti inima voastra

ca tresare si se bate?

Nu simtiti in pieptul vostru

un dor sfânt si românesc

La cel glas de inviere,

la cel glas de libertate

Ce patrunde si razbate

Orice suflet omenesc?

Iata! lumea se desteapta

din adânca-i letargie!

Ea paseste cu pas mare

catr-un tel de mult dorit.

Ah! treziti-va ca dânsa,

fratii mei de România!

Sculati toti cu barbatie,

Ziua vietii a sosit!

Libertatea-n fata lumii

a aprins un mândru soare,

s-acum neamurile toate

catre dânsul atintesc

Ca un cârd de vulturi ageri

ce cu-aripi mântuitoare

Se cerc vesel ca sa zboare

Catre soarele ceresc!

Numai tu, popor române,

sa zaci vecinic in orbire?

Numai tu sa fii nevrednic

de-acest timp reformator?

Numai tu sa nu iei parte

la obsteasca infratire,

La obsteasca fericire,

La obstescul viitor?

Pâna când sa creada lumea,

o! copii de România!

C-orice dor de libertate

a pierit, s-a stins din voi?

Pâna când sa ne tot plece

cruda, oarba tiranie

si la caru-i de trufie

Sa ne-njuge ea pe noi?

Pâna când in tara noastra

tot strainul sa domneasca?

Nu sunteti satui de rele,

n-ati avut destui stapâni?

La arme, viteji, la arme!

faceti lumea sa priveasca

Pe câmpia românească

Cete mândre de români!

Sculati, frati de-acelasi nume,

iata timpul de fratie!

Peste Molna, peste Milcov,

peste Prut, peste Carpati

Aruncati bratele voastre

cu-o puternica mândrie

si de-acum pe vecinicie

Cu toti mâinile va dati!

Hai, copii de-acelasi sânge!

hai cu toti intr-o unire

Libertate-acum sau moarte

sa catam, sa dobândim.

Pas, români! lumea ne vede...

Pentru-a Patriei iubire,

Pentru-a mamei dezrobire

Viata noastra sa jertfim!

Fericit acel ce calca

tirania sub picioare!

Care vede-n a lui tara

libertatea re-nviind,

Fericit, maret acela

care sub un falnic soare

Pentru Patria sa moare,

Nemurire mostenind.

Sentinela romina

Poem istoric

I

Românul nu piere.

Din vârful Carpatilor,

Din desimea brazilor,

Repezit-am ochii mei

Ca doi vulturi sprintenei

Pe cea vale adâncita

si cu flori acoperita,

Ce se-ntinde ca o ceata

Pân’ in Dunarea mareata

si de-acolo-n departare

Pân’ in Nistru, pân’ in Mare.

Iar pe cel amar pustiu

Cu vazutul ce-ntâlnii?

Intâlnii viteaz ostean,

Purtând semne de roman,

Falnic, tare ca un leu

si cu chip frumos de zeu.

Bratu-i stâng era-ncordat

Sub un scut de fier sapat

Ce ca soarele sorea

si pe care se zarea

O lupoaica argintie

Ce parea a fi chiar vie,

si sub fiara doi copii

Ce pareau a fi chiar vii.

Mâna-i dreapta tinea pala;

Iar pe cap purta cu fala

Coif de aur lucitor,

Ca un zeu nemuritor.

Cel viteaz era calare

Pe-un cal alb in nemiscare,

si, ca dânsul, neclintit

Sta, privind spre rasarit.

Numai ochii sai misca,

Vultureste-i alerga,

Pe cea zare cenusie,

Lunga, tainica, pustie,

Unde, ca prin vis trecând

S-auzea din când in când

Vuiet surd, grozave soapte

Ce veneau din miazanoapte,

Zgomot lung, inadusit

Ce venea din rasarit.

Iarba nu se clatina,

Frunza nu se legana.

Pasarea la munti zbura,

Fiara-n codri tremura,

Caci prin lumea spaimântata,

In uimire cufundata,

Treceau reci fiori de moarte,

Presimtiri de rele soarte!

Iar pe cer un vultur mare,

Facând cercuri de zburare,

Se vedea plutind cu fala,

si-n rotirea-i triumfala

Ținea ochiul sau maret

Pe viteazul calaret.

— Cine esti? de unde esti?

Pe la noi ce ratacesti? —

— Sunt roman si sunt ostean

De-a-mparatului Traian!

Maica Roma cea batrâna

Mi-a pus arma asta-n mâna

si mi-a zis cu glasul sau:

Fiiul meu, alesul meu!

Tu, din toti ai mei copii

Cel mai tare-n vitejii!

Mergi in Dacia, grabeste,

Pe barbari de-i risipeste,

s-apoi vecinic privegheaza,

Sentinela mult veteaza,

si te-atine la hotare

Ca s-aud in departare

Rasunând dusmane pasuri,

Menintând barbare glasuri...

Venit-am si am invins!

Pe barbari pe toti i-am stins,

si pe tarmurile lor

Acum, domn stapânitor,

Astept oardele avane,

Astept limbile dusmane

Care vin din rasarit

Ca potop nemarginit

Sa cuprinda, sa inece

Tot pamântul unde-or trece!

— O! viteze neferice,

Ai sa pieri in câmpi aice!

— Eu sa pier, eu?... niciodata!

Vie-o lume incruntata.

Vie valuri mari de foc...

Nici ca m-or clinti din loc.

Tot ce-i verde s-a usca,

Râurile vor seca,

si pustiul tot mereu

S-a lati-mprejurul meu,

Dar eu vecinic in picioare

Printre valuri arzatoare

Voi lupta, lupta-voi foarte

Far-a fi atins de moarte,

Caci român sunt in putere,

si românu-n veci nu piere!

II

Apa trece, pietrele ramân.

Abie zice, si deodata

fulgera-n cer o sageata,

Vâjâie, vine, loveste

Scutul care zânganeste

s-o respinge,- o zvârle jos

Ca pe-un sarpe veninos.

Dupa dânsa-n departare,

Colo-n fund, in fund la zare,

Se iveste-un negru nor

Plin de zgomot sunator

Ce tot vine, ce tot creste

si pe câmpuri se lateste

Cât e zare de zarit

Intre nord si rasarit!

— Sentinela, privegheaza,

Norul crunt inainteaza,

Sentinela! te arata,

Norul crunt se sparge!... Iata

Iata oardele avane,

Iata limbile dusmane

De gepizi si de bulgari,

De lombarzi si de avari!

Vin si hunii, vin si gotii,

Vin potop, potop cu totii

Pe cai iuti ca rândunele,

Fara frâie, fara sele,

Cai sirepi ce fug ca vântul

De cutremura pamântul!

Multi sunt ca nisipul marii,

Multi ca ghearele mustrarii

Intr-un suflet pacatos,

Intr-un cuget sângeros!...

Sai, române, pe omor,

Fa-te fulger razbitor,

Fa-te Dunare turbata,

Fa-te soarta ne-mpacata,

Caci potopul iata-l vine

si-i amar, amar de tine!

— Vie!...

Ca o stânca nalta

Ce din vârf de munte salta,

Tuna, se rostogoleste,

Cade, rumpe si zdrobeste

Codrii vechi din a sa cale

Pân' in fund, in fund devale!

Astfel crunt ostasul meu

Isi izbeste calul sau

Peste codrii miscatori

De barbari navalitori.

El ii sparge, si-i razbeste,

Snopuri, snopuri ii coseste,

si-i infrânge, si-i respinge,

si-i alunga, si-i invinge!

Calu-i turba, musca, sare,

Nechezând cu infocare,

Calca trupuri sub picioare,

Sfarma arme sunatoare

si cu greu in sânge-noata,

si mereu se-ndeasa-n gloata.

Crunt razboi! privire crunta!

Fiul Romei se incrunta...

Fulgeri ies din ochii sai!

Fulgera mii de scântei

Dintr-a armelor ciocniri

si lucioase zânganiri.

Zbor topoarele-aruncate,

Zbârnâie-arcele-ncordate

si sagetile usoare

Noureaza mândrul soare

Caii salta si necheaza,

Lupta urla, se-nclesteaza

si barbarii toti gramada

Mortii crude se dau prada!

Zece cad, o suta mor,

Sute vin in locul lor!

Mii intregi se risipesc,

Alte mii in loc sosesc!

Dar viteazul cu-a sa pala

.ace drum printre navala,

si patrunde prin sageti,

Ca-i român cu sapte vieti!

In zadar hidra turbeaza,

Trupu-i groaznic incordeaza,

Geme, urla si crâsneste

si-mprejur se-ncolaceste.

.iul Romei se aprinde,

Hidra-n mâine-i o cuprinde

s-o sugruma, si o sfarma,

s-o invinge, si o darma!...

fug gepizii, fug bulgarii,

si lombarzii, si avarii,

fug si hunii, fug si gotii,

fug potop, potop cu totii,

si se duc, se duc ca vântul

Asurzind intreg pamântul

De-a lor urlete barbare,

De-a lor vaiete amare!

III

Roma, Roma nu mai este.

Unde-s oardele avane?

Unde-s limbile dusmane?

Au pierit, s-au stins din fata,

Precum toamna-n dimineata,

Se topesc, se sting la soare

Negurile-otravitoare!

Cu ce vifor de urgie

Navalira-n România!

Cum venira de turbati,

Ca balauri incruntati,

Cu o falca-n cerul sfânt

si cu alta pe pamânt!

Dar s-au dus cum n-au venit

In pustiul lor cumplit,

Parasind in urma lor

Câmpul luptei de omor!

Lat e câmpul celei lupte,

Lat si plin de arme rupte,

Plin de trupuri farâmate

Care zac gramezi culcate,

Plin de sânge ce-l pateaza

si vazduhul abureaza!

Unde sunt atâtea vieti,

Unde-s ochii indrazneti?

Moartea rece le-a cuprins,

Intr-o clipa ea le-a stins,

si pe câmpul cel de moarte,

Crunt locas de rele soarte,

S-a lasat acum deodata

O tacere-nfricosata!

Numai când, din vreme-n vreme,

Se aude-un glas ce geme,

O jelire-ntristatoare,

Un suspin de om ce moare,

Sau nechezul dureros

Unui cal rasturnat jos,

Care cheama ne-ncetat

Pe stapânu-i jos culcat.

Soarele isi schimba locul!

si apune ros ca focul,

Intinzând pe cea câmpie

O vapseala purpurie

Ca un sângeros vesmânt

Peste-un lung si trist mormânt!

Iar in naltul cerului,

Deasupra mormântului,

Țipa vulturul cu fala

si-n rotirea-i triumfala

Incununa cu-al sau zbor

Pe viteazu-nvingator.

Sa traiesti, ostas romane,

Stâlp al lumii apusane!

Tu cu pieptu-ti ai oprit

Valul crunt din rasarit,

si cu bratul tau armat

Pasul soartei l-ai schimbat!

Dar ce zic!... un fior rece

Prin a lumii vine trece,

Caci deodat-un glas prin lume,

Fara seaman, fara nume,

Suna, duce-o neagra veste:

Roma, Roma nu mai este!...

Zis-a glasul, un rasunet

Lung raspunde ca un tunet,

si a Romei vultur falnic

Cade, dând un tipat jalnic!

Zis-a glasul, si cu jale

Plângând soarta mumei sale,

Fiul Romei cei batrâne

Scapa armele din mâine,

Pleaca fruntea si-n durere

Moartea cheama, moarte cere!

Iara calu-i fratior,

Nechezând incetisor,

Câmpul luptei paraseste

si spre munti incet porneste,

Ducând lin si nesimtit

Pe stapânul lui iubit...

Ei se duc in trista cale

si pe urma lor devale

Cade-o noapte-ntunecoasa,

Noapte oarba, fioroasa

Ca fundul pamântului,

Ca taina mormântului!

si sub neagra sa aripa

Se sterg toate intr-o clipa

Cum se sterge de usor

Visul cel amagitor,

si ca suvenirul sfânt

Celor care nu mai sânt!...

Motul si secuiul

MAGHIARUL

Motule,

Mai hotule!

Nu tot trage-n carne vie

si mai trage-n cea pustie.

Nu tot bate-n pieptul meu

Ca-i pacat de Dumnezeu!

ROMÂNUL

Puiule,

Secuiule!

Ce cati tu la noi in munte?

Lance-n coaste, barda-n frunte,

Ori un plumb vrajit in piept,

Sa te duci in rai de-a drept?

MAGHIARUL

Motule,

Mai hotule!

Tu esti tare, eu sunt tare;

Bun e Dumnezeu si mare!

De te-as prinde-n mâna mea,

Zile tu n-ai mai avea.

ROMÂNUL

Puiule,

Secuiule!

Eu sunt tare, tu esti tare,

Dar ti-e lauda prea mare!

De-alde tine, fatul meu,

Multi viteji ucis-am eu.

MAGHIARUL

Motule,

Mai hotule!

Sai din munte, da-te-n vale,

Ca sa-mi mai scurtezi din cale.

In cea vale de-ai salta,

Vai s-amar de viata ta!

ROMÂNUL

Puiule,

Secuiule!

Nici eu sa robesc la tine,

Nici tu sa robesti la mine.

Vrei, nu vrei dintr-un cuvânt?

Ca te sting de pe pamânt!

MAGHIARUL

Motule,

Mai hotule!

Tu n-ai nume, tu n-ai tara,

Asta-i patria maghiara.

Tu se cade sa-mi robesti,

Caci tu om inca nu esti.

ROMÂNUL

Puiule,

Secuiule,

Na! te du pe ceea lume

Ca sa afli de-al meu nume.

Spuie-ti mortii din mormânt

De sânt om sau de nu sânt!

Vis de poet

Ea era frumoasa, dulce,-ncântatoare,

Ca o floare vie, cazuta din soare;

Lumea-namorata si de doruri plina

O slavea in taina ca pe o regina,

si pe când nici visul nu-ndraznea, nici dorul

Pâna lânga dânsa sa-si inalte zborul,

Gingas, cu iubire, un poet ferice

Prin a lui cântare indraznea a-i zice:

“Când privesc la tine, scumpa mea iubita,

Ca o lira dulce inima-mi trezita

Cânta si serbeaza bunurile vietii,

Farmecul iubirii si al tineretii.

Când privesc la tine, draga mea frumoasa,

Raiul imi deschide poarta-i radioasa,

si zaresc printr-insa plaiul nemuririi,

Unde ne asteapta ingerul iubirii.

Atunci omenirea, viata de amaruri

Se imbraca-n ochii-mi cu placute daruri;

Patria-mi ascunde chinurile-i grele,

De zâmbeste vesel fericirii mele,

si tot ce incânta, tot ce da uimire,

Tot ce-nalta omul la dumnezeire,

Dragostea, virtutea, dulcea poezie,

Imi soptesc de tine si ma-nchina tie!

Iar când, mult ferice, imi aduc aminte

Ca-ntre-a noastre inimi sunt legaturi sfinte,

Ca tu, inger dulce, tu, minune vie,

Ai venit din ceruri ca sa te dai mie!

C-al tau sân fierbinte bate pentru mine,

C-a ta frumusete este al meu bine...

O! atunci, iubita, sufletu-mi s-aprinde,

Nobila mândrie vine de-l cuprinde,

si simt ca el numai e menit pe lume

De a fi altarul scumpului tau nume!”

Astfel la picioare-i poetul cânta,

Iar ea, varsând lacrimi, blând il asculta,

si-n a sa uimire gingasa, adânca,

Il ruga, zâmbindu-i, sa mai cânte inca:

“Spune-mi ce minune, care scump odor

Ar putea in lume sa-ti insufle dor?

Care vis de aur s-a oprit din cale

Ca sa fie visul tineretii tale?

Vrei pe-aripa dalba unui sprinten nor

Cerul si pamântul sa-i alergi usor?

Vrei s-anin pe frunte-ti margaritarele,

Salbe insirate pe raze de stele?

Vrei tu la picioare-ti lumea s-o inchin?

Vrei sa fii regina cerului senin?

Spune-mi, ce minune doresti ca sa nasca

Pentru-a ta placere dragostea-mi cereasca?”

“Dragul meu poete! nu doresc odoare,

Din a ta cununa vreau numai o floare.

Acea floare scumpa daca as avea,

Alta-mpodobire pe frunte n-as vrea.

si numai amorul care ma invie

Ar intrece-n mine falnica-mi mândrie!

Tu esti visul gingas ce din zborul sau

Varsa incântare sufletului meu.

Tu-mi indulcesti viata, tu-mi soptesti din stele,

Tu luminezi calea rugaciunii mele,

si in veci pe tine cu drag te gasesc

In orice imi place, in orice iubesc,

s-o credinta sfânta de la cer imi vine

Ca in alta lume m-am iubit cu tine.

O! mult imi e scumpa inchinarea ta,

Caci, iubind, amorul tu stii a-l cânta.

si prin armonia dulcei tale lire

Vom zbura-mpreuna catre nemurire.

O! pleaca-a ta frunte pe inima mea,

De asculta dorul ce sopteste-n ea,

s-apoi cânta lumii tara mea slavita,

Cânta România si pe-a ta iubita!...”

Cine-ar putea crede ca acest amor

A fost o parere, un vis trecator?

Poetul visase, cum visez poetii,

Flori de alta lume pe cararea vietii.

Iar când la lumina ochii a deschis,

In ceruri zburase cerescul sau vis!

“O, vis al iubirii! zis-a el cu jale,

Simtind doua lacrimi pe genele sale.

Scumpa nalucire! te intoarce-n rai,

Mergi de infloreste pe cerescul plai,

Caci un vis, ca tine, asa de ferice,

A-nflori nu poate pe pamânt, aice!”

Muntele de foc*

**In Muntii Apenini, intre Giogo si Filigare, aproape de satul Petra Mala, exista un fenomen vulcanic foarte curios de observat. Pe surfata vârfului unui deal, numit Munte de foc, ies din pamânt nenumarate limbi de foc care ard necontenit, raspândind noaptea lumini fantastice pe stâncile si padurile de pe imprejiur (vezi in Salba literara articolul intitulat: Monte di fo).*

Legenda din Muntii Apenini

Pe cei munti pustii, salbatici,

Din Lombardo-Venetie,

Unde noaptea in orgie

S-adun demonii lunatici,

Hoti de moarte doisprezece

Stau in rond sub vântul rece

Care suiera si trece!

Focul cerului s-aprinde,

Urmarit de groaznic tunet,

si al muntilor rasunet

Printre vai adânci se-ntinde.

Hotii râd cu voie buna.

seful lor, purtând cununa,

Cânta astfel in furtuna:

“Varsa-n cupa mea de aur

Acest vin ce desfateaza

si ma-mbata, ma turbeaza,

Ca sângele ros pe taur.

Toarna, drege tot aice,

si când eu destul voi zice,

Pe-al meu cap trasnetul pice!

Beti, voinici, pâna la moarte!

In ceas vesel de placere

Sa uitam orice durere,

Orice chin a relei soarte.

Beti, copii, toti dupa mine

si-nchinati cupele pline

L-a fulgerelor lumine!

Vântul bate, cerul tuna,

Muntii urla, Satan râde,

Iadul vesel se deschide

si cu noi cânta-mpreuna.

Pe când lumea se-ngrozeste,

Omul brav benchetuieste

s-al lui suflet se-ntareste!

Tremure-se tot in lume

Cât va fierbe sânge-n mine!

Faca-si cruce si se-nchine

Cel ce-aude de-al meu nume.

Eu sunt bratul care frânge!

Eu sunt ochiul ce nu plânge!

Eu sunt gura ce bea sânge!”

Abia zice, si deodata

Cade hotul de pe munte,

Fulgerat, lovit in frunte

De a cerului sageata!...

De-atunci mii de focurele,

Limbi de para albastrele,

Ard pe locurile-acele!

Hotul si domnita

Frunza verde de aluna!

Trece voinicul pe luna

si codrul voios rasuna.

Trece hotul haulind,

Pe carare coborând,

Din frunzis mereu pocnind.

Mai voinice, voinicele,

Ia-ti taiusul de plasele,

Pune mâna pe otele,

Ca se primbla pe potici

Trei desagi de irmilici

si de galbeni venetici,

Iar in urma-le, calare,

Vine-o mândra fata mare,

Gatita pe maritare.

Ea-i mireasa unui crai

si se duce cu alai

Peste munte, peste plai,

Dar copila-i amarâta

C-a sa fie despartita

De Moldova mult iubita.

si in gândurile sale

Ea se roaga-amar cu jale

Ca sa-i iasa-un zmeu in cale...

Frunzulita de brad mica!

Iese hotul din potica,

Singur, vesel, fara frica,

s-apoi zice: “Cale buna!

Unde mergeti impreuna,

Dragii mei, noaptea pe luna?

Decât la curtea craiasca,

Mai bine-n lunca hoteasca,

Lânga-o inima frateasca“.

Frunza verde stejarel!

Hotul pleaca sprintenel

Cu domnita lânga el.

Iarba creste-n calea lor

si domnita, scump odor,

Vesel calca pe covor.

Dealul-Doamnei

Ce gândesti, o! Margarita

Ce gândesti, o! Margarita,

Când de visuri esti rapita

Intr-al noptii miez senin,

Când din luna zâmbitoare

Vine-o raza calatoare

De se joaca pe-al tau sân?

Nu crezi tu, o! Margarita,

C-acea raza fericita

Este gingasul meu dor,

Ce-i trimis din departare

Sa-ti aduca-o sarutare

De la bietul calator?

s-atunci, dulce Margarita,

Nu te simti duios uimita

L-ale razei dezmierdari?

si cu-o soapta de iubire

Nu trimiti a ta gândire

Sa ma caute pe mari?

Mult frumoasa Margarita!

Barca mea e ratacita

Pe al marii val turbat.

Glas de moarte-n aer trece,

si de-al mortii fior rece

Sufletu-mi e tulburat!

O! duioasa Margarita,

Da-mi o lacrima iubita

In acest minut amar,

Dorul meu in cer s-o suie

si, ferice, s-o depuie

Pe al Domnului altar!

Stelele

Doina

De la mine pân’ la tine

Numai stele si lumine!

Dar ce sunt acele stele?

Sunt chiar lacrimile mele

Ce din ochii-mi au zburat

si pe cer s-au aninat

Cum se-anina despre zori

Roua limpede pe flori!...

Varsat-am multe din ele

Pentru soarta tarii mele!

Multe pentru cei ce sânt

Pribegiti de pe pamânt!

Multe lacrimi de jelire...

Iar de dulce fericire

Ah! Varsat-am numai doua,

si-s luceferi amândoua!

N. Balcescu murind *

**Mult jelitul N. Balcescu, autorul mai multor scrieri istorice de mare insemnatate, frate iubit al tuturor celor ce l-au cunoscut, s-a savârsit din viata la Palerma in 28*

noiembrie 1852.

De pe plaiu-nstrainarii,

Unde zac si simt ca mor

De amarul desperarii

si de-al tarii mele dor,

Vad o pasare voioasa

Apucând spre rasarit,

si o raza luminoasa,

si un nour aurit.

“Pasarica zburatoare,

Unde mergi cu dorul meu?”

“Am solie-ncântatoare

De la sfântul Dumnezeu

Sa duc glas de armonie

Ţarmurilor românesti

si sa scald in veselie

Inimile ce jelesti!”

“Raza vie, calatoare,

Unde mergi cu dorul meu?”

“Am solie-nvietoare

De la sfântul Dumnezeu

Sa depun o sarutare

Pe al tarii tale sân

si s-aduc o alinare

Jalnicului tau suspin.”

“Nouras patruns de soare,

Unde mergi cu dorul meu?”

“Am solie roditoare

De la sfântul Dumnezeu

Sa ma las in România,

Ca sa creasca mii de flori

Pe frumoasa ei câmpie

Ce o plângi adeseori!”

“Du-te, raza stralucita,

Du-te, mica pasarea,

si pe tara mea iubita

Mângâieti-o-n lipsa mea!

Iar tu, nour de rodire,

fa sa creasca-n sânul sau,

Cu verzi lauri de marire,

floarea sufletului meu!”

Anul 1855

Dup-atâti rai secoli negri

de dureri, de vijelie,

Ce-au trecut fara-ncetare

peste biata România,

Tu, an nou, ce ne vestesti?

Vii s-aduci patriei mele,

ca o dreapta rasplatire,

Pace, glorie, putere,

libertate, fericire,

Indurarile ceresti?

Din noianul veciniciei

esti tu sol de mângâiere?

Trebuie ca semn de moarte

sau ca semn de inviere

Sa te blestem, sa te-admir?

Esti amic sau tu faci parte

din cumplitii ani de rele

Ce-au depus in al lor treacat

peste fruntea tarii mele

O coroana de martir?

Orice-a fi a ta menire,

vei gasi poporul tare,

Infruntând lovirea soartei

cu-o puternica rabdare

si cu suflet de român.

Caci românul e intocmai

precum stâncile marete

Care-n valurile marii

furtunate si semete

Neclintite-n veci ramân.

Pe aceste mândre tarmuri

sentinela-naintata

Neamul nostru, fara sprijin,

in veghere necurmata

Sta pe loc la postul sau.

El de douazeci de secoli

a trecut prin mii de lupte,

Dar acum i-a cazut bratul,

i-au cazut armele rupte...

O! puternic Dumnezeu!

Sunt destule-atâte chinuri!

Ada ziua mult dorita,

Zi de pace, de tarie

si de glorie iubita

Pentru-acest sarman popor,

Pentru-o natie crestina,

care poart-un mare nume

si in sufletu-i presimte

ca-i chemat in asta lume

La un falnic viitor.

Fa ca anul care vine

sa aduca-un mândru soare,

Sa deschida-o cale noua

de mari fapte roditoare

Pentru neamul românesc,

Caci el are din vechime

o menire stralucita!

El a fost si vrea sa fie

sentinela neclintita

Pe pamântul stramosesc!

Cintece si sarutari

POETUL

Ah! câte glasuri de armonie

In al meu suflet cânta duios,

Toate, uimite, se-nchina tie

Când te-arati mie,

Inger frumos!

Alba românca! tu pentru mine

Esti adierea lunii lui mai.

Darul iubirii, cerescul bine,

Naste si-mi vine

Din al tau grai.

Priveste-n lume maretul soare

Cum raspândeste veseli fiori.

El da o raza invietoare

De orice floare

Ivita-n zori.

Priveste-a noptii mândra coroana

Cum lasa-a ninge stele din ea.

De orice suflet care-n cer zboara

Lin se coboara

Câte o stea.

O, dulce inger de dezmierdare!

De-ai vrea, unita cu dorul meu,

Sa-mi dai, ferice, o sarutare,

De-orice cântare

As cânta eu,

N-ar fi in ceruri dalbe lumine,

Nici flori pe lume s-ar legana,

Pe câte versuri de amor pline

Eu pentru tine

As suspina!

ROMÂNCA

Când primavara cu larcimioare

In locul iernii vine zâmbind,

Inima, dulce privighetoare

Scaldata-n soare,

Cânta iubind.

Dar când se lupta tara-n durere,

Tot omul tânar si simtitor

Trebuie sa-i deie cu-a sa putere

O mângâiere

s-un ajutor.

Când tara geme sub apasare,

Mai bine-mi place s-aud sunând

Un racnet aspru de razbunare

Decât oftare

De amor blând.

Versul iubirii duios strabate,

Focul poetic e rapitor,

Dar nu-s cuvinte mai infocate

Ca libertate

si viitor.

June poete! ascunde-ti dorul,

Caci nu e timpul de dulci placeri.

Decât pe lira sa cânti amorul,

Apara-onorul

Sarmanei tari!

Cânta-un vers falnic de re-nviere

Care s-aprinda sufletul meu.

Ridica neamul de la cadere,

s-orice-mi vei cere

Va fi al tau!

Dragos*

**Dupa traditia poporala, Dragos a venit din Ardeal si a poposit intr-o vale numita Câmpul-lui-Dragos, ce se gaseste intre Bacau si Piatra.*

Asemenea se pretinde ca bourul Moldovei reprezinta capul unui zimbru ucis de Dragos la descalecarea lui in tara, in secolul XIII. Bour insemneaza Boul Urus.

Dragos, mândru ca un soare,

A plecat la vânatoare.

Ghioaga si sageata lui

Fac pustiul codrului!

Cerbul moare, ursii pier

si vulturii cad din cer...

Iata ca-ntr-o dumbravioara

El zareste-o caprioara,

Fiara blânda de la munte,

Cu steluta alba-n frunte

si cornite subtirele

si copite sprintenele.

Caprioara cum il simte

Lasa locurile strimte,

Fuge, salta, zboara, piere,

Ca un vis, ca o parere;

Iara Dragos infocat

O goneste ne-ncetat.

Zi de vara cât de lunga,

Vânatorul o alunga,

s-amândoi se pierd de vii

In codri merei pustii!

II

Iata, mari, ca deodata

O poiana se arata,

Inverzita, inflorita

si de lume tainuita.

Iar pe iarba-n poienita

Cânta-o alba copilita,

Cu ochi dulci, dezmierdatori

si cu sânul plin de flori.

Caprioara, cât o vede,

Zboara vesel, se repede

si ii cade la picioare

Pe-un covor de lacrimioare.

Cât viteazul o zareste,

Pe loc sta si se uimeste!

Uita blânda caprioara

si sageata ce omoara!

Uita draga vânatoare,

Uita lumea de sub soare!

III

"Copilita! zice el

Rezemat de-un stejarel.

Esti tu zâna astui plai,

Sau o floare de la rai?”

“Dragos, Dragos, fratioare,

Nu sunt zâna, nu sunt floare,

Dar am suflet fecioresc

si Moldova ma numesc.

Mult e mult de când te-astept

sa-mi alin dorul din piept,

Ca de Domnul sunt menita

Ca sa fiu a ta ursita!”

“O, Moldovo-ncântatoare,

Gingasa fermecatoare!

Iata, arcu-mi vitejesc

Lânga tine-l rasadesc,

Ca sa deie pân-in zori

Crengi cu frunze si cu flori,

si cu-acele crengi frumoase

Sa-mpletim cununi voioase,

Una tie, una mie,

Pentru-a noastra cununie!”

IV

A doua zi ei plecara

si prin codri apucara,

Amândoi imbratisati,

Cu flori mândre-ncununati.

Dealuri multe ei suira,

Multe dealuri coborâra,

Pân-in valea cea-nverzita,

De-un râu luciu racorita.

Copilita-nveselea

si din gura-asa graia:

“Dragos, Dragos, fratioare,

Lasa ochii tai sa zboare

Peste dealuri si câmpii

Pascute de herghelii,

Peste vai, peste gradini

Unde zbor mii de albini,

Peste ape curgatoare

si dumbravi rasunatoare.

Cât pamânt tu vei vedea,

E cuprins de zestrea mea!

s-acea dalba de mosie

Toata-n veci a ta sa fie,

Ca sa fie-n veci scapata

De o fiara-nfricosata,

De un zimbru fioros

Care-o calca-n sus si-n jos”.

V

Bine vorba nu sfârsea,

Din râu iata ca iesea

Zimbrul aprig ca un zmeu,

Cu lungi coame ca de leu,

si cu coarne otelite,

si cu aripi la copite.

Fiara crunta si turbata

Pleca fruntea lui cea lata

si sarind, mugind, da zor

Peste mândrul vânator.

Iara Dragos s-atinea

si, cel zimbru cum venea,

Ghioaga-n frunte-i arunca,

Fruntea-n doua-i despica!

Apoi capul ii taia,

Intr-o lance il punea

si pleca in veselie

Pe frumoasa lui mosie,

De pagâni sa o fereasca

si ca domn sa o domneasca!

1 Mai

Acea zi mult frumoasa,

cea zi de neuitare,

Când pentru-ntâia oara

amorul infocat

Ne-a strâns la sânu-i dulce

cu-o dulce-mbratisare

si a depus pe frunte-ti

intâiul sarutat!

Acea zi mult iubita,

când tu, prin o minune,

Mi-ai dat reinviere

l-al dragostei altar,

Din suvenirul nostru

in veci nu va apune,

Caci ea a fost hotarul

trecutului amar!

Ea se impodobise

cu-al primaverii soare

si se-ngâna voioasa

cu frumusetea ta,

Dar tu-mi pareai mai dulce

si mai incântatoare

Decât chiar primavara

care ne incânta.

O! cât erai atunce

de alba si frumoasa,

Când dorul tau, in ceruri

zburând cu-al meu suspin,

A izvorât in ochii-ti

o roua luminoasa

si te-a plecat pe sânu-mi

ca floarea unui crin!

O singura minuta

a mea s-a ta fiinta

S-au intrunit in raiul

fierbintei sarutari,

Dar din acea minuta

cereasca Provedinta

Ar face-o vecinicie

de scumpe desfatari!

Atât era de mare

a noastra fericire,

Ca daca moartea cruda,

vazând cât ne iubim,

Voia atunci sa curme

a noastra vietuire,

Am fi murit ferice,

far-a sti ca murim!

Cintece de lume

I

Inima-mi e amarâta,

Zarea vietii innegrita!

De-oi trai, n-am ce dori,

N-am ce jeli de-oi muri!

Inima, fii rabdatoare

Ca pamântul sub picioare,

Pân’ ce-i zace cu-al tau dor

In mormânt nesimtitor.

Ce-ti slujeste de a plânge,

De-a varsa lacrimi de sânge

Intr-al lumii val cernit?...

Valul trece neoprit!

Taci, cumplita mea durere,

si tot creste in tacere,

Pân’ ce tu la Dumnezeu

Duce-vei sufletul meu!

II

Avut-am odata-n lume

Dor de fala si de nume,

Dar acum vedea-l-as mort

Chiar si numele ce port!

Avut-am odinioara

Mama dulce, dulce tara;

Dar acum sunt ratacit

In pustiu nemarginit!

Avut-am in fericire

Un vis dulce de iubire...

Unde-i, Doamne, visul meu?

Unde-i raiul, unde-s eu?

Amar mie! amar mie!

Din cereasca-mparatie

Ce lung fulger m-a patruns!

Ce-am fost eu si ce-am ajiuns?

III

Ah! durere, in ce parte

De tine sa fug departe?

Urma-n lume sa nu las,

Nici s-aud al lumii glas!

Cum sa scap de rau, de bine?

Incotro sa fug de mine,

Pe pamânt sa nu mai stiu

De sunt mort sau de sunt viu?

Dati-mi, dati-mi aripioare,

Sa zbor iute pe sub soare.

Dati-mi aripi de pe dor,

Pe sub noapte iar sa zbor.

Duce-m-as si m-as tot duce,

Dor sa nu ma mai apuce!

Cine-n cale m-a vedea

Sa plânga de jalea mea!

Moldova in1857

Scumpa Moldova! tara de jale!

Ah! in ce stare tu ai ajuns!

Lasa-ma-a plânge ranile tale,

Caci pân-in suflet ma simt patruns!

Tu, ce esti buna, dulce, iubita,

Tu, ce esti fiica lui Dumnezeu,

Cum te loveste soarta cumplita!

Cum te ineaca amarul greu!

Lupii, si corbii, si vulpi straine

fac a lor hrana din corpul tau,

si tu, Moldova, platesti cu bine

La toti aceia care-ti fac rau!

O! cât de crunte s-otravitoare

Sunt pentru tine a lor muscari,

Când ei cu buze sfâsietoare

Raspund l-ale tale dulci sarutari!

Dar mult mai aprig trebuie sa fie

Chinul ce suferi, amarul chin,

Când vezi chiar fiii-ti cu dusmanie

Rupându-ti sânul de amor plin!

Mama duioasa, trista,-n cadere,

Cu agonie mâinile-ti frângi,

si nu-ti ramâne nici o putere,

Nici glas, la lume ca sa te plângi!

Când ridici fruntea, jos in tarâna

O-mpinge, o calca dusman picior!

Când ridici glasul, o crunta mâna

Ii curma-ndata geamatu-n zbor!

Dar cât va bate inima-n mine,

Eu in veghere la lupta-oi sta,

si, cu tarie, eu pentru tine

In fata lumii voi protesta!

Pentru coroana-ti de suverana,

Pentru-al tau nume si al tau drept

Eu infrunta-voi hidra dusmana

s-un scut ti-oi face din al meu piept!

Voi zice tie: “Mama-ntristata!

Prinde la suflet invietor,

Caci tu scapa-vei de munci odata

si-i avea parte de viitor!

Las’ sa te prade hotii in taina,

Sa urle lupii in urma ta.

Lasa-i sa rupa mândra ta haina...

Haina mai mândra tu vei purta!

In zadar raii vor in orbire

Cereasca lege a-mpotrivi.

Cerul voieste a ta marire,

si tu, Moldova, mare vei fi!

In zadar cearca ei sa ridice

Un zid pe Milcov, despartitor.

Cadea-va zidul, si tu, ferice,

Vei fi unita cu a ta sor'.

Caci tot se afla in România

Inimi aprinse de-un sacru dor,

Ce vor românul ca sa re-nvie

Mare, puternic, ca dorul lor!

E scrisa-n ceruri sfânta Unire!

E scrisa-n inimi cu foc ceresc!

O! România! l-a ta marire

Lucreaza bratul dumnezeiesc!"

Voi zice, zice pâna la moarte

Celor ce-s dusmani neimpacati:

"O! voi, unelte de rele soarte

Pentru românii ce va sunt frati!

Voi, care insiva cu-a voastre mâine

Mormântul tarii l-ati pregatit,

s-ati muscat mâna ce va da pâine,

si-ati ranit sânul ce v-a iubit!

Voi, care tarii platiti cu ura

Când ea va cheama dragii sai fii,

Uitând Dreptate, Lege, Natura,

Uitând ca insiva aveti copii,

Blestemul tarii tunând sa cada

Pe capul vostru nelegiuit!

Blestem si ura!... Lumea sa vada

Cât rau in lume ati faptuit!

Fie-va viata neagra, amara!

Copii sa n-aveti de sarutat!

Sa n-aveti nume, sa n-aveti tara,

Aici sa n-aveti loc de-ngropat!

si când pe calea de vecinicie

Veti pleca sarbezi, tremuratori,

Pe fruntea voastra moartea sa scrie:

Dusmani ai tarii! Cruzi vânzatori!”

Noaptea Sfântului Andrii

Zgomot trist in câmp rasuna!

Vin strigoii, se aduna,

Parasind a lor secrii.

Voi, crestinelor popoare,

Faceti cruci mântuitoare,

Caci e noaptea-ngrozitoare,

Noaptea Sfântului Andrii!

Vântul sufla cu turbare!

A picat stejarul mare,

Cerul s-a intunecat!

Luna salta-ngalbenita,

Printre nouri ratacita,

Ca o luntre parasita

Pe un ocean turbat.

Bufnele posomorâte,

In a lor cuiburi trezite,

Țipa cu glas amortit.

Lupii urla impreuna,

Cu ochi rosi tintiti la luna,

Câmpul geme, codrul suna,

Satan pe deal s-a ivit!

Iata-l! iata, Satan vine,

Razbatând prin verzi lumine,

Pe-un fulger scânteietor.

Umbre, stafii despletite,

Cucuveici, iele zburlite

si Rusaliile pocite

Il urmeaza ca un nor!

Sus, pe turnul fara cruce,

Duhul-rau zbierând se duce,

si tot turnul s-a clintit!

Miezul noptii-n aer trece

si, lovind arama rece,

Ore negre douasprezece

Bate-n clopotul dogit.

Strigoimea se-ndeseste,

Hora mare invârteste

Lânga turnul crestinesc.

Iar pe lânga alba luna

Nouri vineti se aduna,

Se-mpletesc intr-o cununa

si-mprejuru-i se-nvârtesc.

Voi, cu suflete curate,

Cu credinti nestramutate,

Oameni buni, femei, copii!

Voi, crestinelor popoare,

Faceti cruci mântuitoare,

Caci e noaptea-ngrozitoare,

Noaptea Sfântului Andrii!

Acum iata, pe mormânturi,

Clatinati, batuti de vânturi,

Toti strigoii s-au lasat.

Asezati intr-un rond mare,

Adânciti in intristare,

Pe sicriu-si fiecare

Oasele-si a rezemat.

Unul zice: “Eu in viata

Cu o mâna indrazneata

Multe drepturi am rapit!

Rapit-am pâinea de hrana

Unei gingase orfana

Ce, pierduta si sarmana,

In mizerie-a pierit!”

Altul zice: “Eu in lume

Am avut putere, nume,

Caci am fost stapânitor!

Dar in oarba-mi lacomie,

Pentru-o seaca avutie,

Am impins in grea urgie

Pe sarmanul meu popor!”

Altul zice: “Eu in tara

Fost-am o cumplita fiara,

Plina de amar venin!

Impotriva tarii mele

faptuit-am multe rele,

s-am legat-o-n lanturi grele

s-am vândut-o la strain!”

“Foc si ura-n vecinicie

Pe voi cada, pe voi fie!”

Striga-atunci un glas ceresc.

si pe loc cad in morminte

Pacatoasele-oseminte.

Iar pe zidurile sfinte

Trece-un foc dumnezeiesc!

Hora Unirii

1857

Hai sa dam mâna cu mâna

Cei cu inima româna,

Sa-nvârtim hora fratiei

Pe pamântul României!

Iarba rea din holde piara!

Piara dusmania-n tara!

Intre noi sa nu mai fie

Decât flori si omenie!

Mai muntene, mai vecine,

Vina sa te prinzi cu mine

si la viata cu unire,

si la moarte cu-nfratire!

Unde-i unul, nu-i putere

La nevoi si la durere.

Unde-s doi, puterea creste

si dusmanul nu sporeste!

Amândoi suntem de-o mama,

De-o faptura si de-o seama,

Ca doi brazi intr-o tulpina,

Ca doi ochi intr-o lumina.

Amândoi avem un nume,

Amândoi o soarta-n lume.

Eu ti-s frate, tu mi-esti frate,

In noi doi un suflet bate!

Vin’ la Milcov cu grabire

Sa-l secam dintr-o sorbire,

Ca sa treaca drumul mare

Peste-a noastre vechi hotare,

si sa vada sfântul soare

Intr-o zi de sarbatoare

Hora noastra cea frateasca

Pe câmpia românească!

Cristos a inviat

Cristos mântuitorul

din morti a inviat,

si fruntea-i ca un soare,

Lucind peste popoare,

Fiori de nemurire

in lume a-mprastiat.

Cristos, zeul credintei,

iesit-a din mormânt!

s-a sa reinviere

Ne-arata ca nu piere

Dreptatea, si credinta,

si adevarul sfânt!

Cristos e viu! Ca dânsul,

o! voi ce suferiti

In lanturi de robie,

Curând la viata vie

Din umbra trista-a mortii

veti fi cu toti iesiti!

Polonie strivita

sub aprigul picior

A tiraniei crude,

Curaj! in cer s-aude

Un imn de re-nviere,

un glas prevestitor.

Curaj! Deschizând astazi

a veciniciei porti,

Mântuitorul vine,

Polonie, spre tine,

Sa te ridice falnic

cu dânsul dintre morti!

Insira-te, margarite

Legenda

Dedicata d-nei

Zoe Cantacuzino

Trei copile de-mparat

Stau intr-un maret palat,

Insirând la scumpe salbe

De margaritare albe.

Iar o pasare maiastra

Vine vesel pe fereastra

si, batând din aripioare,

Zice, blând cuvântatoare:

“Bine, bine v-am gasit,

Dalbe flori din rasarit!”

“Bine-ai venit de la rai,

Pasarea cu dulce grai!”

“Eu sosesc cu primavara

Ca sa ma intorn cu vara;

s-acum vin pe-al vostru plai,

Aducând luna lui mai,

Luna cea de lacrimioare

si de doruri iubitoare,

si o dalba de poveste

Cum n-a fost si nu mai este!”

“Pasarica, spune, spune

Cea poveste de minune,

Ca ti-om face noi trei salbe

De margaritare albe.”

I

“Insira-te, margarite,

Pe lungi fire aurite,

Ca o hora luminoasa,

Ca povestea mea duioasa:

Fost-a fost in lume-odata

Mândrulita, dulce fata,

si la chip fermecatoare

De puteai cata la soare,

Iar la ochisorii sai

si la fata-i nu putei!

Florile ii ziceau floare,

Stelele, stea lucitoare,

Incât vecinic flori si stele

Se certau noaptea-ntre ele!

Iata-n fapt de dimineata

Ca pe câmpul de verdeata

Copilita, cu-alte doua,

Se primbla, torcând prin roua.

Una zice: “Am visat

De-un fecior de imparat!

Dac-ar fi acum sa vie

Sa m-aleaga de sotie,

I-as aduce eu in dar

Un soiman de armasar

Care zboara, care sare

Peste munti si peste mare

si inconjura pamântul

Mai usor chiar decât vântul!”

Alta zice: “Surioare!

Eu i-as tese-n foc de soare

O camasa-n zece ite,

Cu descânteci prin altite,

Ca sa-i fie de noroc

si sa-l apere de foc,

si de patimi sufletesti,

si de boalele trupesti!”

Iar frumoasa copilita

Zice astfel din gurita:

“Eu i-as face doi feciori,

Doi de gemeni fratiori,

Cu cositele-aurite

si cu fetele-nflorite,

De n-ar fi altii ca ei

Dragalasi si frumusei,

Caci ar fi stralucitori

Ca doi ochi veselitori!”

“De mi-i face-asa copii,

Tu, mireasa mea sa fii!

(Zice-atunce mândrul crai

Ce vina pe verde plai.)

Tu sa fii a mea mireasa,

A mea dulce-mparateasa!

Tu, minune-ncântatoare

Care esti rupta din soare!”

Copilita-n fericire

Sta patrunsa de uimire,

Ochii gales i se-nchid,

Degetele-i se deschid,

Fusu-i pica, firu-si pierde,

si ea cade-n iarba verde.

Iara craiul tinerel

O ia-n brate usurel,

si cu gingasul odor

Salta pe-al sau cal usor,

Calul falnic se-ncordeaza,

Sare, zboara si necheaza;

El nechezul n-a sfârsit,

La palat c-a si sosit!

sapte zile-abia trecea,

Mare nunta se facea,

Cu nuntasi nenumarati,

Cum se cade la-mparati,

De-a mers vestea-n departari,

Peste noua tari si mari!

Fost-au fata crai vestiti,

Cu coroane-mpodobiti,

si vestite-mparatese,

Tot frumoase si alese.

Fost-au inca la serbare

Oaspeti mari de spaimântare*

**Povestile poporale sunt pline de fiinte fantastice, precum: uriesi, feti-frumosi, care se lupta cu zmeii pentru fete de imparati, Sfarma-Piatra, ce macina stâncile ca sa tulbure pâraiele, Strâmba-Lemne, care indoaie copacii codrilor... etc.*

Uriasi cu negre semne,

Sfarma-Piatra, Strâmba-Lemne,

Zmei cu ochii sângerosi

si vitejii feti-frumosi!

Dar din toti nuntasii cine

Raspândea mai vii lumine?

Dulce-a craiului mireasa,

Tânara imparateasa,

Care ochii fermeca

De zâmbea sau de juca.

Blândul zâmbet al copilei

Lumina ca faptul zilei,

s-al ei joc parea un zbor

Chiar de flutur sprinteior.

Fost-am inca si eu fata

La cea nunta mult mareata,

si de-atunci tot ma gândesc

C-am visat un vis ceresc!

II

Insira-te, margarite,

Pe lungi fire aurite,

Precum sirul din poveste,

Ca-nainte mult mai este:

Trecu luna, trecu doua,

Trecu cinci, trecura noua,

Doamna nascu doi feciori,

Doi de gemeni fratiori,

Cu cosite poleite

si cu fete inflorite,

De pareau stralucitori

Ca doi ochi veselitori!...

Alei, mândre surioare!

Puteati voi a-mi spune oare

Ce-i mai bun in asta viata

Ca iubirea cu dulceata?

Ce-i mai sfânt si mai alin

Ca mama cu prunc la sân?

Ce-i mai drag si mai placut

Ca pruncutul nou-nascut?...

Mama doamna, fericita,

Cu doi prunci impodobita,

Ii tinea duios la sân,

Ca doi fluturi pe un crin,

si din pletele-i gingase

Le facea lor dulce fase,

si pe brate-i, ca sa-i culce,

Le facea un leagan dulce.

Ea-i privea si zi si noapte,

Le vorbea cu blânde soapte,

si, privindu-i, se uimea!...

Ea-i trezea si-i adormea.

I-adormea tot in cântari

si-i trezea in sarutari.

Când era pe adormire,

Le cânta cu-nduiosire:

“Nani, nani, copilasi,

Dragii mamei feciorasi!

Ca mama v-a legana,

Cu vers dulce v-a-ngâna

s-a ruga pe Dumnezeu

Sa va primble-n raiul sau,

Sa vedeti, unicii mei,

Ceruri plini de curcubei,

Ploi de raze si de stele

Pe câmpii de viorele,

s-oi ruga Domnul ceresc

Sa ajungeti cum doresc,

Viteji mari si feti-frumosi,

Doi luceferi mângâiosi.

Lumea sa va indrageasca,

Dusmanii sa se-ngrozeasca,

S-aveti parte si renume,

Sa va mearga vestea-n lume!”

Când era iar pe trezie,

Le cânta in veselie:

“Sculati, sculati, fetii mei,

Floricele dalbe!

C-au venit doi ingerei

In vesminte albe,

Ingerei colindatori,

Floricele dalbe,

Noaptea pe la cântatori,

Când zorile-s albe,

si v-aduc pe aripioare

Floricele dalbe,

Roua sfânta-nvietoare

si cununе albe!”

Alei! mândre surioare!

Nici ca se afla sub soare

Fericire mai deplina,

Viata dulce mai senina!

Dar in lume ades trece

Vânt de moarte, fior rece,

si pe loc se vestejeste

Tot ce-n lume ne zâmbeste!

Seninul se schimba-n nori,

Viata-n noapte fara zori,

Veselia-n aspre chinuri

si cântarile-n suspinuri!

Iata ca-ntr-o zi din mai

Mers-a vestea chiar la rai

De-acei mândri fratiori,

A pamântului comori,

si toti ingerii in zbor

Au venit, ascunsi de-un nor,

Ca sa vada daca sânt

Frati de-ai lor pe-acest pamânt?

“Dulce-s, Doamne, la privire!

Ca un vis de fericire!”

Abia zis-au, si pe loc,

Ca un fulger viu de foc,

Crunt deochiul au ajuns

Pe copii si i-au strapuns!

Copilasii plâng, suspin’,

Scot gurita de la sân,

Cata-n ochii mamei lor,

Pleaca fruntea, cad si mor!

Vai de codrul care-si pierde

Freamatul si frunza verde!

Vai de inima pustie

Ce-a ramas far’ de sotie!

Dar amar, amar de lume,

De copiii fara mume,

si de mamele cu dor

Care-si pierd copiii lor!

III

Insira-te, margarite,

Pe lungi fire aurite,

Precum sirul din poveste,

Ca-nainte mult mai este:

Pe copiii-mbratisati,

Intr-un leagan alb culcati,

Trista mama i-a-ngropat

Lânga ea, lânga palat,

La fereastra din gradina,

Sub o tufa de sulcina.

Iar din leaganul de flori

Rasarit-au pâna-n zori

Doi brazi gingasi de o seama,

Ca doi gemeni dintr-o mama,

s-au crescut, crescut-au iara

De la zori si pâna-n seara,

Pân-au dat sa se loveasca

De fereastra-mparateasca...

“Fratioare, fratioare,

Inlauntru ce vezi oare?”

“Vad pe mama!... Auzi, frate,

Gemetele-i necurmate?”

“Maiculita mea iubita,

Cât de-amar e ratacita!”

“Ochii-i sunt doua izvoare

Tot de lacrimi arzatoare!”

“Ah! priveste cum ne cata

Prin cea casa intristata!”

“Cum ne cehama, cum ne plânge!

Mâinile cum si le frânge!”

“Mama, mama, draga noastra,

Iata-ne ici la fereastra,

Vin’ cu dulce diezmierdat,

Ca de mult, amar de noi,

Ne lipsesti la amândoi!”

Astfel brazii suspinau

s-a lor crengi le clatinau

Pe fereastra-n sala mare...

Mama doamna viu tresare,

Vine,-alearga, sta, nu crede,

Vede brazii si nu-i vede,

sterge iute ochii sai:

“Dragii mei, dragutii mei!

Voi sunteti! inima-mi zice

C-ati venit voi iar aice

Lâng-a mamei dulce sân,

Ce hraneste-amar suspin!

Scumpii mamei frumusei,

Copilasi, iubitii mei!

Frig v-a fost in cel pamânt,

Pedepsi-l-ar Domnul sfânt!

s-acum nu mai cata nime

De a voastra fragezime,

Nici va leagana-n cântari,

Nici v-adoarme-n sarutari!”

“Taci, maicuta cu durere,

Ca-ti aducem mângâiere.

Nu jeli a noastra soarta,

Ca de grija cerul poarta

si la morti, si la cei vii,

si la flori, si la copii.

Seara primaverii calda

Cu dulci lacrime ne scalda,

Vântul ne adoarme-usor

Cu suspin racoritor,

si steluta serii, muta,

Cu dulci raze ne saruta.”

“Ce vorbiti de primavara,

si de stele, si de seara?

Nu vedeti cumplitii nori

Cum sosesc fulgeratori?

N-auziti cerul cum tuna

si pamântul cum rasuna?

Vântul sufla si va-ndoaie,

Pe voi cade rece ploaie...

Dragii mei, gingasii mei!

Cum sa-i apar eu pe ei?...

Biata mama n-a sfârsit,

Cerul brazii a trasnit

si sub ochii sai pe loc

I-au aprins in mare foc!

La pamânt brazii cadeau,

Cu lung geamat ei ardeau

si spre doamna ce-i vedea

Crengile si le-ntindea.

Biata mama, despletita,

Spaimântata, ratacita,

Pe fereastra se pleca,

Vrând in foc a s-arunca;

Dar deodata ochii sai

Au zarit doua scântei

Printre flacari stralucind,

In vazduh voios sarind,

Catre stele tot suind,

s-amândoua printre ele

Prefacându-se in stele.

Fata ei, l-acea privire,

Straluci de fericire,

Cum s-aprinde alba luna

Dup-o apriga furtuna;

si cu graba-n veselie

Iesind noaptea pe câmpie,

Ea se duse aiurind,

Cu ochii la cer privind,

Cum se duce neoprit

Dorul cel nemarginit!

IV

Insira-te, margarite,

Pe lungi fire aurite,

Ca duioasa mea poveste,

Ca-nainte mult nu este:

Pe cea vale de mohor,

Lâng-un limpede izvor,

Mama doamna sta culcata

si cu dragoste tot cata

Când la cerul instelat,

Unde doru-i a zburat,

Când pe fata apei line,

Unde-a cerului lumine

Se prevad, se oglindeaza

si in taina scânteiaza.

Biata mama-ncet suspina

si cu-o floare de sulcina

Ea dezmiarda-ncetisor

Fata micului izvor,

s-apoi sta, si tot priveste,

Apa când se limpezeste,

Care stele mai intai

Au sa iasa-n fata ei?

Umbra noptii de pe vale

Se patrunde de-a ei jale

si asculta in tacere

soapta-i plina de durere.

Caci ea stelele descânta

si, plângând, astfel ea cânta:

“Câte stele sunt pe cer,

Pâna-n ziua toate pier,

Numai doua-s statatoare

Pân’ la rasarit de soare,

si ingâna dorul meu...

Cobori-le-ar Dumnezeu!

Stelisoare, blânde stele,

Ochisori inimii mele!

Pe pamânt voi v-ati inchis

si in ceruri v-ati deschis

Sa priviti la dorul meu...

Cobori-v-ar Dumnezeu!

Bine v-a fi voua, bine,

In cel rai cu vii lumine,

Dar nici raiul nu e lin

Ca al mamei dulce sân!

Ah! copii, la sânul meu

Cobori-v-ar Dumnezeu!”

O! minune! sus, in cer,

Doua stele iata pier!

si cu zborul de sageata

Prin vazduh iata-le, iata

Ca vin iute si voioase,

Lasând urme argintoase

Pân’ ce cad lânga izvor

Intr-un lung, intins ogor,

si se fac din doua stele

Doua margaritarele...

Cine-n lume, cine poate

Marile sa le inoate,

Codrii vechi sa mi-i patrunza

Ca sa numere-a lor frunza?

Cine poate-avea aflare

Câte valuri sunt pe mare,

Câte raze sunt in soare,

Cât parfum e intr-o floare?

Numai dorul mamei poate

Sa patrunda-n lume toate,

Ca sa afle mângâiere

La cumplita sa durere!

Astfel Doamna, ca-ntr-un râu,

Intra-n lanul cel de grâu,

si tot cata ne-ncetat

Stelele care-au picat.

Spic de spic ea il culege,

Grâu-n palme il alege

si-l saruta, si-l dezmiarda,

Copilasii sa nu-si piarda!

Zi de vara pâna-n seara

Ea din lan nu iese-afara,

Spicuieste, spicuieste,

De odihna nici gândeste!

Iar când lanul s-a sfârsit,

Iata, Doamne! c-a gasit

Intr-un spic frumos si mare

Doua mici margaritare!

si de-atunci mama duioasa,

In rapirea-i dragastoasa,

Tot insira, visatoare,

Pretioasele-i odoare

si la sânu-i tot le strânge,

Apoi râde, apoi plânge,

Le desira când si când

si le-nsira iar, cântând:

“Insira-te, margarite,

Pe lungi fire aurite,

Precum lacrimile mele

Se-nsira curgând la stele!

Insira-te, margarite,

Pe lungi fire aurite,

Ca si anii mei de jale

Pe-a durerii trista cale!

Insira-te, margarite,

Pe lungi fire aurite,

Pân’ ce dorul bietei mume

Va-nceta de-a plânge-n lume!”

* * * * * * * * * * * *

Din ciclul

PASTELURI

1862—187...

Serile la Mircesti

Perdelele-s lasate si lampile aprinse;

In soba arde focul, tovaras mângâios,

si cadrele-aurite, ce de pereti sunt prinse,

Sub palida lumina, apar misterios.

Afara ploua, ninge! afara-i vijelie,

si crivatul alearga pe câmpul innegrit;

Iar eu, retras in pace, astept din cer sa vie

O zâna dragalasa, cu glasul aurit.

Pe jiltu-mi, lânga masa, având condeiu-n mâna,

Când scriu o strofa dulce pe care-o prind din zbor,

Când ochiu-mi intâlneste s-admira o cadâna

Ce-n cadrul ei se-ntinde alene pe covor,

Frumoasa, alba, juna, cu formele rotunde,

Cu pulpa marmurie, cu sânul, dulce val,

Ea pare zeia Venus când a iesit din unde

Ca sa arate lumii frumosul ideal.

Alature apare un câmp de aspra lupta,

Patat cu sânge negru acoperit cu morti.

Un june-n floarea vietii strângând o spada rupta

Ţinteste ochii vestezi pe-a veciniciei porti.

Apoi a mea privire prin casa ratacinda

Cu jale se opreste pe un oras tacut,

Venetia regina, ce-n mare se oglinda

Far-a vedea pe frunte-i splendoarea din trecut.

O lacrima... dar iata plutind pe-a marii spume

O sprintena corveta, un repede-alcyon;

si iata colo-n ceruri pribegile din lume,

Cocoarele in siruri zburând spre orizon.

O! farmec, dulce farmec al vietii calatoare,

Profunda nostalgie de lin, albastru cer!

Dor gingas de lumina, amor de dulce soare,

Voi ma rapiti când vine in tara asprul ger!...

Afara ninge, ninge, si apriga furtuna

Prin neagra-ntunecime raspânde reci fiori,

Iar eu visez de plaiuri pe care alba luna

Revarsa-un val de aur ce curge printre flori.

Vad insule frumoase si mari necunoscute,

si splendide orase, si lacuri de smarald,

si cete de salbatici prin codri desi pierdute,

si zâne ce se scalda in faptul zilei, cald.

Prin fumul tigaretei ce zboara in spirale

Vad eroi prinsi la lupta pe câmpul de onor,

si-n tainice saraiuri minuni orientale

Ce-n suflete desteapta dulci visuri de amor.

Apoi inchipuirea isi strânge-a sa aripa;

Tablourile toate se sterg, dispar incet,

si mii de suvenire ma-nconjura-ntr-o clipa

In fata unui tainic si dragalas portret.

Atunci inima-mi zboara la raiul vietii mele,

La timpul mult ferice in care-am suferit,

s-atunci paduri si lacuri, si mari, si flori, si stele

Intoana pentru mine un imn nemarginit.

Asa-n singuratate, pe când afara ninge,

Gândirea mea se primbla pe mândri curcubei,

Pân’ ce se stinge focul si lampa-n glob se stinge,

si salta catelusu-mi de pe genunchii mei.

Sfarsit de toamna

Oaspetii caselor noastre, cocostârci si rândunele,

Parasit-au a lor cuiburi s-au fugit de zile rele;

Cârdurile de cocoare, insirându-se-n lung zbor,

Pribegit-au urmarite de al nostru jalnic dor.

Vesela verde câmpie acu-i trista, vestezita,

Lunca, batuta de bruma, acum pare ruginita;

Frunzele-i cad, zbor in aer, si de crengi se dezlipesc,

Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc.

Din tuspatru parti a lumii se ridica-nalt pe ceruri,

Ca balauri din poveste, nouri negri, plini de geruri.

Soarele iubit s-ascunde, iar pe sub grozavii nori

Trece-un cârd de corbi iernatici prin vazduh croncanitori.

Ziua scade; iarna vine, vine pe crivat calare!

Vântul suiera prin hornuri, raspândind infiorare.

Boii rag, caii râncheaza, câinii latra la un loc,

Omul, trist, cade pe gânduri si s-apropie de foc.

Iarna

Din vazduh cumplita iarna cerne norii de zapada,

Lungi troiene calatoare adunate-n cer gramada;

Fulgii zbor, plutesc in aer ca un roi de fluturi albi,

Raspândind fiori de gheata pe ai tarii umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineata ninge iara!

Cu o zale argintie se imbraca mândra tara;

Soarele rotund si palid se prevede printre nori

Ca un vis de tinerete printre anii trecatori.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, imprejur, in departare,

Ca fantasme albe plopii insirati se pierd in zare,

si pe-ntinderea pustie, fara urme, fara drum,

Se vad satele pierdute sub clabuci albii de fum.

Dar ninsoarea inceteaza, norii fug, doritul soare

Straluceste si dezmiarda oceanul de ninsoare.

Iata-o sanie usoara care trece peste vai...

In vazduh voios rasuna clinchete de zurgalai.

Gerul

Gerul aspru si salbatic strânge-n brate-i cu jelire

Neagra lunca de pe vale care zace-n amortire;

El ca pe-o mireasa moarta o-ncununa despre zori

C-un val alb de promoroaca si cu turturi lucitori.

Gerul vine de la munte, la fereastra se opreste

si, privind la focul vesel care-n sobe straluceste,

El depune flori de iarna pe cristalul inghetat,

Crini si roze de zapada ce cu drag le-a sarutat.

Gerul face cu-o suflare pod de gheata intre maluri,

Pune stresinilor casei o ghirlanda de cristaluri,

Iar pe fete de copile infloreste trandafiri,

Sa ne-aduca viu aminte de-ale verii infloriri.

Gerul da aripi de vultur cailor in spumegare

Ce se-ntrec pe câmpul luciu, scotând aburi lungi pe nare.

O! tu, gerule naprasnic, vin', indeamna calul meu

Sa ma poarte ca sageata unde el stie, si eu!

Viscolul

Crivatul din miazanoapte vâjiie prin vijelie,

Spulberând zapada-n ceruri de pe deal, de pe câmpie.

Valuri albe trec in zare, se aseaza-n lung troian,

Ca nisipurile dese din pustiul african.

Viscolul framânta lumea!... Lupii suri ies dupa prada,

Alergând, urlând in urma-i prin potopul de zapada.

Turmele tremura; corbii zbor vârtej, rapiti de vânt,

si rachitele se-ndoaie lovindu-se de pamânt.

Zbierat, raget, tipet, vaiet, mii de glasuri spaimântate

Se ridica de prin codri, de pe dealuri, de prin sate.

si-n departe se aude un nechez rasunator...

Noaptea cade, lupii urla... Vai de cal si calator!

Fericit acel ce noaptea ratacit in viscolire

Sta, aude-n câmp latrare si zareste cu uimire

O casuta dragalasa cu ferestrele lucind

Unde dulcea ospetie il intâmpina zâmbind!

Sania

Zi cu soare, ger cu stele!... Hai, iubita, la primblare.

Caii musca-a lor zabale, surugiul e calare;

Saniuta, cuib de iarna, e cam strâmta pentru doi...

Tu zâmbesti?... Zâmbirea-ti zice ca e buna pentru noi.

Caii scutura prin aer sunatoarele lor salbe,

Rapind sania usoara care lasa urme albe.

Surugiul chiuieste; caii zboara ca doi zmei

Prin o pulbere de raze, prin un nour de scântei.

Pe câmpia inalbita, neteda, stralucitoare

Se vad insule de codri, s-aud câini la vânatoare,

Iar in lunca pudruita cu marunt margaritar

Salta-o veverita mica pe o creanga de stejar.

Acum trecem prin poiene, acum trecem prin zavoaie;

Crengile-aninate-n cale ning stelute si se-ndoaie.

Iata-o gingasa mladita cu sirag de martisori...*

Tu o rupi?... Ea te stropeste cu fulgi albi racoritori.

Miezul iernii

In paduri trasnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!

Stelele par inghetate, cerul pare otelit,

Iar zapada cristalina pe câmpii stralucitoare

Pare-un lan de diamanturi ce scârtiie sub picioare.

Fumuri albe se ridica in vazduhul scânteios

Ca inaltele coloane unui templu maiestos,

si pe ele se aseaza bolta cerului senina,

Unde luna isi aprinde farul tainic de lumina.

O! tablou maret, fantastic!... Mii de stele argintii

In nemarginitul templu ard ca vecinice faclii.

Muntii sunt a lui altare, codrii — organe sonoare

Unde crivatul patrunde, scotând note-ngrozitoare.

Totul e in neclintire, fara viata, fara glas;

Nici un zbor in atmosfera, pe zapada — nici un pas;

Dar ce vad?... in raza lunii o fantasma se arata...

E un lup ce se alunga dupa prada-i spaimântata!

La gura sobei*

**Homer a compus Iliada si Odiseea din traditii si, poate chiar, din fragmente de poeme poporale. Ariosto a scris fantastica epopee Orlando de pe legendele cavaleresti raspândite in Italia si ilustrate prin imaginatia poporului iubitor de minuni.*

Poporul dar este izvorul celor mai poetice creatii, celor mai nepieritoare opere; si poetii mari, care apar ca niste rari meteori, nu sunt decât revelatori maiestri ai poeziei popoarelor, concentrata in sânul lor.

Povestile noastre reprezinta o comoara atât de bogata in iscodiri ingenioase, in imagini feerice, in flori de gratioasa poezie, ca de s-ar naste in România un nou Ariosto, el ar compune un poem de aceeasi valoare nepretuita ca poemul lui Orlando.

In ele gasim o limba armonioasa si perioade intregi versificate, incât lesne s-ar putea crede ca povestile ar fi poeme antice prozaizate cu timpul. In ele aflam producerile unui geniu fecund si original, precum: feti-frumosi cu parul de aur, fete de imparat atât de frumoase, ca par a fi rupte din soare, cai nazdravani ce zboara in naltul cerului, serpi cu solzii de aur care au cuiburi pline de pietre scumpe, cerbi care duc intre coarne leagan de zâne, pasari maiestre cu grai omenesc, pajuri ce locuiesc in fundul pamântului, in lumea neagra, mere de aur care se prefac in palaturi imparatesti, furci de argint care torc singure poduri de otel, copaci cu poame de rubin si de smarald etc., etc.

In ele mai intâlnim fiinte fantastice care ne-au speriat in copilaria noastra: balauri, zmei, uriesi, ca Sfarma-Piatra si ca Strâmba-Lemne, câini cu

dinti de crita... etc. In ele mai gasim zeii pagânismului, sub figuri de sfinte crestine: Sfânta Miercure, Sfânta Joie, Sfânta Vinere, si pe mult frumoasa Ileana Cosânzeana, imaginea cea mai gratioasa ce a iesit din inima poporului român.

si daca vom studia povestile noastre cu luare-aminte, daca le vom compara cu unele perioade din poemul Orlando, vom descoperi in cuprinsul lor diverse tablouri, scene si chiar eroi si eroine care figureaza sub alte denumiri in opera lui Ariosto.

Asezat la gura sobei noaptea pe când viscoleste

Privesc focul, scump tovaras, care vesel pâlpâieste.

si prin flacara albastra vreascurilor de aluni

Vad trecând in zbor fantastic a povestilor minuni.

Iata-o pasare maiastra prinsa-n lupta c-un balaur;

Iata cerbi cu stele-n frunte care trec pe punti de aur;

Iata cai ce fug ca gândul; iata zmei inaripati

Care-ascund in mari palaturi mândre fete de-mparati.

Iata pajuri nazdravane care vin din neagra lume,

Aducând pe lumea alba feti-frumosi cu falnic nume;

Iata-n lacul cel de lapte toate zânele din rai...

Nu departe sta Pepelea, tupilat in flori de mai.

Dar pe mine ce m-atrage, dar pe mine ce ma-ncânta

E Ileana Cosânzeana!... in cosita floarea-i cânta.

Pâna-n ziua stau pe gânduri si la ea privesc uimit,

Ca-mi aduce viu aminte de-o minune ce-am iubit!

Bradul

Sus pe culme bradul verde

Sub zapada albicioasa

Printre negura se pierde

Ca o fantasma geroasa,

si priveste cu-ntristare

Cum se primbla prin rastoace

Iarna pe un urs calare,

Iarna cu sapte cojoace.

El se scutura si zice:

“In zadar tu, vrajitoare,

Aduci viforul pe-aice,

Aduci zile fara soare.

In zadar ingheti pamântul,

Ucizi florile si stupii

si trimiti moartea cu vântul

si trimiti foamea cu lupii.

In zadar a ta suflare

Apa-n râuri o incheaga,

sterge urma pe carare

si de mine turturi leaga.

In zadar aduci cu tine

Corbul negru si pradalnic,

si din codrii cu jivine

Faci sa iasa urlet jalnic.

In zadar, urgie cruda,

Lungesti noaptea-ntunecoasa

si, râzând de-a lumii truda,

Scurtezi ziua luminoasa.

In zadar imi pui povara

De zapada si de gheata.

Fie iarna, fie vara,

Eu pastrez a mea verdeata!”

Sfirsitul iernii

S-a dus zapada alba de pe intinsul tarii,

S-au dus zilele Babei si noptile vegherii,*

Câmpia scoate aburi; pe umedul pamânt

Se-ntind carari uscate de-al primaverii vânt.

**Românul caracterizeaza sub forme poetice sau glumete toate variatiile timpului.*

Astfel, ii place a numi zilele Babei zilele cele dintâi ale lunii mart (giboulées de Mars), pretinzând ca ele sunt nesuferite, ca o baba care se cearta necontenit, si plânge, se boceste si nu lasa pe nime in pace. Insa adevarata denumire de zilele Babei e bazata pe sarbatoarea Dochiei (baba Dochia), ce cade la inceputul lui martie. Acele zile sunt urmate de zilele cocostârcului, a mieilor, a ciocârliei, a rândunelelor etc., care prevestesc reintoarcerea in tara a pasarilor pribegite de cu toamna si epoca nasterii mieilor.

Lumina e mai calda si-n inima patrunde;

Prin râpi adânci zapada de soare se ascunde.

Pâraiele umflate curg iute sopotind,

si mugurii pe creanga se vad imbobocind.

O, Doamne! iata-un flutur ce prin vazduh se pierde!

In câmpul vested iata un fir de iarba verde

Pe care-ncet se urca un galben gândacel,

si sub a lui povara il pleaca-ncetinel.

Un fir de iarba verde, o raza-ncalzitoare,

Un gândacel, un flutur, un clopotel in floare,

Dupa o iarna lunga s-un dor nemarginit,

Aprind un soare dulce in sufletul uimit!

Oaspetii primaverii

In fund, pe cer albastru, in zarea departata,

La rasarit, sub soare, un negru punct s-arata!

E cocostârcul tainic in lume calator,

Al primaverii dulce iubit prevestitor.

El vine, se inalta, in cercuri line zboara

si, repede ca gândul, la cuibu-i se coboara;

Iar copilasii veseli, cu pieptul dezgolit,

Alearga, sar in cale si-i zic: “Bine-ai sosit!”

In aer ciocârlia, pe casa rândunele,

Pe crengile padurii un roi de pasarele

Cu-o lunga ciripire la soare se-ncalzesc

si pe deasupra baltii nagâtii se-nvârtesc.

Ah! iata primavara cu sânu-i de verdeata!

In lume-i veselie, amor, sperare, viata,

si cerul si pamântul preschimba sarutari

Prin raze aurite si vesele cântari!

Cocoarele

Din cea zare luminoasa vine-un lung sir de cocoare

Aducând pe-aripi intinse calde raze de la soare;

Iata-le deasupra noastra, iata-le colo sub nor,

In vazduh calauzite de-un pilot, batrân cocor.

Ele vin din fundul lumii, de prin clime infocate,

De la India Brahmina, unde fiarele-ncruntate,

Pardosi, tigri, serpi gigantici stau in jungle tupilati,

Pândind noaptea elefantii cu lungi trompe inarmati.

Fericite calatoare! zburând iute pe sub ceruri,

Au vazut in repejune ale Africii misteruri,

Lacul Ciad si muntii Lunii, cu Pustiu-ngrozitor,

Nilul Alb carui se-nchina un cumplit negru popor.

Calatoare scumpe mie!... Au lasat in a lor cale

Asia cu-a sale râuri, Casemirul cu-a sa vale,

Au lasat chiar Ceylonul, mândra insula din rai,

si revin cu fericire pe al tarii dulce plai!

Noaptea

Noaptea-i dulce-n primavara, linistita, racoroasa,

Ca-ntr-un suflet cu durere o gândire mângâioasa,

Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori,

Scuturând din a lui poale lungi si repezi meteori.

Pe un deal in departare un foc tainic straluceste

Ca un ochi ros de balaur care-adoarme si clipeste.

Sunt pastori in sezatoare sau vro ceata de voinici?

E vro tabara de care sau un rond de tricolici?*

**Tricolicii fac parte din lumea fantastica a strigoilor, a moroilor, a vârcolacilor (vârcolici), a zburatorilor etc., care apar in basmele si in superstitiile poporale.*

Catre munti prin intuneric un lung bucium se aude.

El aminte suvenirul celor timpuri negre, crude,

Când din culme-n culme noaptea buciumele rasunau

si la lupte sângeroase pe români ii desteptau.

Acum insa viata-i lina; tara doarme-n nepasare!

Când si când, un câine latra la o umbra ce-i apare,

si-ntr-o balta mii de broaste in lung hor oracaiesc,

Holbând ochii cu tintire la luceafarul ceresc!

Dimineata

Zori de ziua se revarsa peste vesela natura,

Prevestind un soare dulce cu lumina si caldura,

In curând si el apare pe-orizontul aurit,

Sorbind roua diminetii de pe câmpul inverzit.

El se-nalta de trei suliti pe cereasca mândra scara

si cu raze vii saruta june flori de primavara,

Deditei si viorele, brebenei si toporasi

Ce razbat prin frunze- uscate si s-arata dragalasi.

Muncitorii pe-a lor prispe dreg uneltele de munca.

Pasarelele-si dreg glasul prin huceagul de sub lunca.

In gradini, in câmpi, pe dealuri, prin poiene si prin vii

Ard movili buruienoase, scotând fumuri cenusii.

Caii zburda prin ceairuri; turma zbiara la pasune;

Mieii sprinteni pe colnice fug gramada-n repejune,

si o blânda copilita, torcând lâna din fuior,

Paste bobocei de aur lâng-un limpede izvor.

Tunetul

Pe lanul lung si verde, cu grâul rasarit,

O umbra calatoare se-ntinde-ncet si trece,

Precum un râu de munte când gheata s-a topit

Se varsa peste maluri, câmpiile sa-nece.

E umbra unor nouri albii, usori, marunti

Ce luneca sub soare, cladind un lant de munti;

Ei vin in miezul zilei, c-un surd si tainic sunet

si, ca semnal de viata, aprind in cer un tunet.

Vazduhul bubuieste!.. pamântul dezmortit

Cu mii si mii de glasuri semnalului raspunde,

si de asprimea iernii simtindu-se ferit,

De-o noua-ntinerire ferice se patrunde.

La rasarit urare! urare la apus!

Un cârd de vulturi ageri, rotindu-se pe sus,

Se-nalta ca s-asculte mult vesela fanfara

Ce buciuma prin nouri frumoasa primavara.

Floriile*

**Numele de martisori este dat crengilor de lozie imbobocita cu muguri argintii. Românii le culeg si le anina in casele lor ca un semn iubit de primavara, in ziua de Florii.*

Iata zile-ncalzitoare

Dupa aspre vijelii!

Vin floriile cu soare

si soarele cu florii.

Primavara-ncântatoare

Scoate iarba pe câmpii,

Vin floriile cu soare

si soarele cu florii.

Lumea-i toata-n sarbatoare,

Ceru-i plin de ciocârlii.

Vin floriile cu soare

si soarele cu florii.

Pacat, zau, de cine moare

si ferice de cei vii!

Vin floriile cu soare

si soarele cu florii.

Copilita, nu vrei oare,

Nu vrei cu mine sa vii,

Când floriile-s cu soare

si soarele cu florii?

Sa culegem la racoare

Viorele albastrii?

Hai! floriile-s cu soare

si soarele cu florii.

Eu ti-oi da de orice floare

Mii de sarutari si mii.

Hai! floriile-s cu soare

si soarele cu florii.

Iar tu, dulce zâmbitoare,

Te-i face ca te mânii...

Hai! floriile-s cu soare

si soarele cu florii.

Pastele

De Pasti in satul vesel casutele-nalbite

Lucesc sub a lor malduri de trestii aurite

Pe care cocostârcii, infipti intr-un picior,

Dau gâtul peste aripi, tocând din ciocul lor.

Un scrânciob mai la vale pe lânga el aduna

flacai si fete mândre ce râd cu voie buna;

si-n sunet de vioare, de cobze si de nai

Se-ntoarce hora lina, calcând pe verde plai.

Batrâni cu fete stinse, români cu fete dalbe,

Romance cu ochi negri si cu stergare albe

Pe iarba rasarita fac praznic la un loc,

Iar pe-mprejur copiii se prind la lupta-n joc.

si scrânciobul se-ntoarce, purtând in leganare

Perechi imbratisate cu dulce infocare,

Ochiri scânteietoare si gingase zâmbiri

Ce viu raspând in aer electrice luciri.

Plugurile

Noroc bun!... Pe câmpul neted ies românii cu-a lor pluguri!

Boi plavani in câte sase trag, se opintesc in juguri!

Bratul gol apasa-n coarne; fierul taie brazde lungi

Ce se-nsira-n batatura ca lucioase, negre dungi.

Treptat câmpul se umbreste sub a brazdelor desime;

El rasuna-n mare zgomot de voioasa argatime,

Iar pe lanul ce in soare se zvânteaza fumegând,

Cocostârcii cu largi pasuri calca rar si meditând.

Acum soarele-i l-amiezi; la pamânt omul se-ntinde;

Cârd de fete si neveste de la sat aduc merinde;

Plugul zace-n lan pe coaste, iar un mândru flacauas

Mâna boii la izvoare si ii paste la imas.

Sfânta munca de la tara, izvor sacru de rodire,

Tu legi omul cu pamântul in o dulce infratire!...

Dar lumina amurgeste, si plugarii catre sat,

Haulind pe lânga juguri, se intorc de la arat.

Semanatorii

Semanatorii harnici, cu sacul subsuoara,

Pasescu-n lungul brazdei pe fragedul pamânt;

Pe culme, pe vâlcele se suie si coboara

Zvârlind in a lor cale saminta dupa vânt.

“O mie!” zice unul menind cu veselie.

“Noroc si roada buna!” adauge un alt.

“Ca vrabia de toamna rotund spicul sa fie!

Ca trestia cea nalta sa fie paiul nalt!

Din zori si pâna-n noapte tot grâul sa rasara;

In el sa se ascunda porumbii osteniti,

si când flacai si fete vor secera la vara,

In valuri mari de aur sa-noate rataciti!”

Semanatorii veseli spre fund inainteaza,

De-a curmezisul brazdei boroanele pornesc,

si grapele spinoase de-aproape le urmeaza,

Ingroapa-ncet saminta si câmpul netezesc.

Rodica

Purtând cofita cu apa rece

Pe ai sai umeri albi, rotunjori,

Juna Rodica voioasa trece

Pe lânga junii semanatori.

Ei cu grabire ii sar in cale,

Zicând: “Rodica, floare de crin,

In plin sa-ti mearga vrerile tale,

Precum tu, draga, ne iesi cu plin!*

**A iesi cu plin dinaintea unui calator sau muncitor este un semn de bun augur (traditie poporala).*

S-ajungi mireasa, s-ajungi craiasa!

Calea sa-ti fie numai cu flori,

si casa casa, si masa masa,

si sânul leagan de pruncusori!”

Cu grâu de aur ei o presoara,

Apoi cofita intreaga-o beu.

Copila râde si-n cale-i zboara,

Scuturând grâul din parul sau.

Lunca din Mircesti

Bate vânt de primavara si pe muguri ii deschide;

Vântul bate, frunza creste, si voioasa lunca râde.

Sub verdeata dragalasa dispar crengile pe rând.

si sub crengile umbroase mierla sare suierând.

O! minune, farmec dulce! O! putere creatoare!

In oricare zi pe lume iese câte-o noua floare,

s-un glas nou de armonie completeaza imnul sfânt

Ce se-nalta catre ceruri de pe veselul pamânt.

Tot ce simte si viaza, fiara, pasare sau plânta

In caldura primaverii naste, salta, zboara, cânta.

Omul isi indreapta pasul catre desul stejaris,

Unde umbra cu lumina se alunga sub frunzis.

El se duce dupa visuri; inima lui creste plina

De o sacra melodie, melanholica, divina,

De o tainica vibrare, de-un avânt inspirator

Ce-i aduc in piept suspinuri si-n ochi lacrimi de amor.

Este timpul re-nvierii, este timpul re-nnoirii,

s-al sperarii zâmbitoare, s-al placerii, s-al iubirii,

Pasarea-si gateste cuibul, floarea mândrele-i culori,

Câmpul via sa verdeata, lanul scumpele-i comori.

Sus, paingul pe un frasin, urzind pânza-i diafana,

Cu-al sau fir de-argint subtire face-o punte-aeriana,

Iar in leagan de matase gangurul misterios

Cu privighetoarea dulce se ingâna-armonios.

Jos pe la tulpini, la umbra, fluturii, flori zburatoare,

Se-ndragesc in perechere pe sân alb de lacrimioare,

si, ca roi de pietre scumpe, gândaceii smaltuiti

Stralucesc, vie comoara, pe sub ierburi tainuiti.

O patrunzatoare soapta umple lunca, se ridica.

Ascultati!... stejarul mare graieste cu iarba mica,

Vulturul cu ciocârlia, soarele cu albul nor.

fluturul cu plânta, râul cu limpidele izvor.

si stejarul zice ierbii: “Mult esti vie si gingasa!”

fluturasul zice florii: “Mult esti mie dragalasa!”

Vulturul uimit asculta ciocârlia ciripind;

Râu, izvoare, nouri, raze se impreuna iubind.

Lunca, lunca, draga lunca! rai frumos al tarii mele,

Mândra-n soare, dulce-n umbra, tainica la foc de stele!

Ca gradinile Armidei, ai un farmec rapitor,

si Siretul te inchide cu-al sau brat dezmierdator.

Umbra ta, racoritoare, adorminda, parfumata,

Sta aproape de lumina, prin poiene tupilata.

Ca o nimfa pânditoare de sub arbori infloriti

Ea la sânul ei atrage calatorii fericiti.

si-i incânta, si-i imbata, si-i aduce la uitare

Prin o magica placere de parfum si de cântare,

Caci in tine, lunca draga, tot ce are suflet, grai,

Tot sopteste de iubire in frumoasa luna mai!

Malul Siretului

Aburii usori ai noptii ca fantasme se ridica

si, plutind deasupra luncii, printre ramuri se despica.

Râul luciu se-ncovoiae sub copaci ca un balaur

Ce in raza diminetii misca solzii lui de aur.

Eu ma duc in faptul zilei, ma asez pe malu-i verde

si privesc cum apa curge si la cotiri ea se pierde,

Cum se schimba-n valurele pe prundisul lunecos,

Cum adoarme la bulboace, sapând malul nisipos.

Când o salcie pletoasa lin pe balta se coboara,

Când o mreana salta-n aer dupa-o viespe sprinteoara,

Când salbaticele rate se abat din zborul lor,

Batând apa-ntunecata de un nour trecator.

si gândirea mea furata se tot duce-ncet la vale

Cu cel râu care-n veci curge, fara-a se opri din cale,

Lunca-n juru-mi clocoteste; o sopârla de smarald

Cata tinta, lung la mine, parasind nisipul cald.

Flori de nufar

Prin trestia din balta ce-n aer se mladie
Rasuna-n dimineata o tainica-armonie.
Sunt zâne ce se scalda in fragedele zori?
Nu-s zâne, dar copile, a zânelor surori.
Verginile in apa intrat-au cu sfiala,
si-acum se joaca vesel in dulcea-i racoreala,
soptind, privind in unda albastrul cer senin,
Umplând cu flori de nufar camasa de la sân.
O raza aurie prin stuhul des patrunde
si gingas lumineaza in cuibul ce le-ascunde
Comori de tinerete, comori de fericiri,
Incântatoare forme de albe naluciri.
Priviti! cetatea verde se misca, se deschide.
O mândra copilita apare, iese, râde
si luneca... Deodata, rotunzi si albiori,
Apar la foc de soare doi nuferi plutitori.

Concertul in lunca

In poiana tainuita, unde zbor luciri de luna,

Floarea oaspetilor luncii cu grabire se aduna,

Ca s-asculte-o cântareata revenita-n primavara

Din strainatatea neagra, unde-i viata mult amara.

Roi de flacari usurele, lucioli scânteitoare

Trec in aer, stau lipite, de luminarele-n floare*

Raspândind prin crengi, prin tufe o vapaie albastrie

Ce mareste-n miezul noptii dalba luncii feerie.

**Luminarile-n floare sunt florile numite luminarica-Domnului.*

Iata, vin pe rând, pereche, si patrund colè-n poiana

Bujorelul vioi, rumen, cu naltuta odoleana,

fratiori si romanite care se atin la drumuri,

Clopotei si mazarele, imbatate de parfumuri.

Iata frageda sulcina, stelisoare, blânde nalbe,

Urmarind pe busuiocul iubitor de sânuri albe.

Deditei si garofite, pârguite-n foc de soare,

Toporasi ce se inchina gingaselor lacrimioare.

Vine cimbrul de la câmpuri cu fetica de la vie,

Nufarul din balta vine intristat, fara sotie,

si cât el apare galben, oachesele viorele

Se retrag de el departe, râzând vesel intre ele.

In poiana mai vin inca elegante floricele,

Unele-n condurii doamnei si-n rochiti de rândunele,

Altele purtând in frunte, insirate pe o raza,

Picaturi de roua dulce care-n umbra scânteiaza.

Ele merg, s-aduna-n grupe, se feresc de buruiene

si privesc sosind prin aer zburatori cu mândre pene,

Dumbravenci, ganguri de aur ce au cuiburi de matasa,

Ciocârlii, oaspeti de soare, rândunele,— oaspeti de casa.

Mierle vii suieratoare, cucul plin de ingâmfare,

Gaita ce imiteaza orice sunete bizare,

Stigleti, presuri, macalendri ce prin tufe se alunga

si duioase turturele cu dor lung, cu jale lunga.

Iata, vin si gândaceii in hlamide smaltuite;

Iata greieri, iata fluturi cu-aripioare pudruite,

si culbeci care fac coarne purtându-si casa-n spinare...

La ivirea lor poiana clocoteste-n hohot mare.

Iata-n urma si albine aducând in gura miere...

Zburatorii gusta-n graba dulcele rod cu placere,

Apoi sorb limpidea roua din a florilor potire,

soptind florilor in taina blânde soapte de iubire.

Dar, tacere!... Sus pe-un frasin un lin freamat se aude!...

Toti ramân in asteptare. Cântareata-ncet prelude.

Vântul tace, frunza deasa sta in aer neclintita...

Sub o pânza de lumina lunca pare adormita.

In a noptii linistire o divina melodie

Ca suflarea unui geniu printre frunze-alin adie,

si tot creste mai sonora, mai placuta, mai frumoasa,

Pân' ce umple-ntreaga lunca de-o vibrare-armonioasa.

Gânditoare si tacuta luna-n cale-i se opreste,

Sufletul cu voluptate in extaz adânc pluteste,

si se pare ca s-aude prin a raiului cântare

Pe-ale ingerilor harpe lunecând margaritare.

E privighetoarea dulce care spune cu uimire

Tainele inimii sale, visul ei de fericire...

Lumea-ntreaga sta patrunsa de-al ei cântec fara nume...

Macul singur, ros la fata, doarme, dus pe ceea lume!

Vânatorul

Vânatorul pleaca grabnic la a zorilor ivire,

si pe soare, falnic oaspe, il saluta cu iubire.

Lumea vesela tresare, mii de glasuri sunatoare

Celebreaza insotirea naturii cu mândrul soare.

Valuri limpide de aer, ca o mare nevazuta,

Trec alin pe fata lumii si din treacat o saruta.

Pe câmpia rourata pasul lasa urma verde,

Ce-n curând sub raza calda se usuca si se pierde.

Vânatorul soarbe-n cale-i racoreala diminetii,

Admirând jocul luminii pe splendorile verdetii,

Admirând in umbra calda florile de prin poiene,

si pâraie cristaline, si vultani cu mândre pene.

Pe colnic, in zarea luncii, un plop mare se ridica,

Cu-a lui frunza argintie facând umbra pe vâlcica.

Vânatorul la tulpina-i cade-n visuri iubitoare...

Doua veveriti pe-o creanga râd de arma-i lucitoare.

Puntea

soapta noptii se aude suspinând incetisor;

Arborii prin intuneric dau un freamat sunator,

si deodata Aurora se iveste radioasa,

Ca un ochi ce se deschide sub o geana luminoasa.

Dulce, vesela, rozie, scumpa ca un vis iubit,

Ea-si ia zborul peste lume de la mândrul rasarit

si-intâlneste-n a sa cale o copila cosânzeana

Ce-i scaldata in navalnic si-n sân poarta odoleana.*

**fetele de la tara isi fac scaldatoare de navalnic (pteris) si poarta pe ele flori de odoleana (valeriana), pentru ca sa devie mai atragatoare.*

S-a oprit copila trista pe o punte de stejar,

Plânsu-i lin pe sân ii cade ca un scump margaritar;

Iar pâraul de la maluri smulgând floare dupa floare,

Le depune cu soptire lânga albele-i picioare.

“De ce plângi?... ii zice-o raza pe-a ei frunte stralucind.

Tu esti juna, esti menita sa traiesti, sa mori iubind;

Pentru tine-orice durere trebuie ca sa se curme...

Nouri sunt ce nu fac umbra si dureri ce nu lasa-urme.”

Balta

Aerul e viu si proaspat!... el trezeste si invie

Pieptul, inima si ochii peste care lin adie.

Balta-n aburi se ascunde sub un val misterios,

Asteptând voiosul soare ca pe-un mire luminos.

Ceru-n zare se roteste; mii de vrabii desteptate

Ciripesc si se alunga pe girezi netreierate.

Balta vesel clocoteste de-un concert asurzitor,

si din ochiuri se inalta cârd de rate ca un nor.

Printre stuhul ce se misca iata-o luntre vânatoare!

serpii lungi se-ncolaceaza sub a nuferilor floare;

Ratele prin mosunoaie dupa trestii se ascund,

si pe sus nagâtii tipa, lisitele dau in fund.

Raspândind fiori de moarte, luntrea cea de arme plina

Când la umbra se doseste, când s-arata la lumina;

Iar pe mal in linistire, un bâtlan, pasind incet,

Zice: “Nu-i pieirea lumii... vânatorul e poet!”

Fintina

Pe cararea inflorita, care duce la fântâna,

In stergar si in catrinta, merge-o sprintena româna;

Ea la brâu-i poarta furca si la sân un pruncusor,

Cu gurita lui lipita de al laptelui izvor.

Nevastuica trece iute, torcând lâna din fuioare

si sucind fusul vârtelnic ce-o atinge la picioare.

Pasarelele-mprejuru-i zbor voioase si cântând,

Ea zâmbeste si tot merge, pruncusoru-i sarutând.

Iata,-ajunge la fântâna, s-acolo se intâlneste

C-un drumet din lumea-ntreaga, care lung la ea priveste,

Apoi cumpana o pleaca, apoi scoate la lumina

si vecinei sale-ntinde o cofita, alba, plina.

Româncuta multumeste, sufla-ncet peste cofita

si cu apa ne-nceputa uda rumena-i gurita;

Iar drumetul dupa dânsa bea, fugarul isi adapa

si se jura ca pe lume nu-i asa de dulce apa.

Secerisul

Ciocârlia ciripie, fâlfâind din aripioare,

Pe o scara de lumina se coboara de sub soare.

Aerul e-n neclintire, el devine arzator;

Prepelita cânta-n grâie, greierul cânta-n mohor.

In cel lan cu spicuri nalte au intrat seceratorii,

Pe când era inca umed de rasuflul aurorii.

Toti, privindu-i de departe, par ca-noata-n galben râu,

fetele fara stergare si flacaii fara brâu.

Secerea, crai-nou de moarte, mereu taie, spicul cade.

Prepelita isi ia puii si se duce; lanul scade,

Iar in urma, holda mândra, rasturnata prin bucati,

Se ridica-n snopi de aur, se cladeste-n jumatati.

Mai departe, lucind iute, un flacau s-o fata mare

De tot snopul isi dau gingas o furisa sarutare,

Când o pasare maiastra, peste lan trecând usor,

Zice: “Dulce-a mai fi pâinea de la snopurile lor!”

Cositul

Faptul zilei se aprinde pe a dealurilor frunte,

s-un râu falnic de lumina se revarsa peste munte.

Iarba coapta straluceste, ea se clatina la vânt,

s-a ei umbra lin se misca in dungi negre pe pamânt.

Iata, vin cosasii veseli, se pun rând. Sub a lor coasa

Câmpul ras ramâne verde ca o apa luminoasa.

Unii brazdele rastoarna, in capiti altii le-aduna,

Le cladesc apoi in stoguri si cu stuh le incununa.

Mai devale-n cea dumbrava cu poiana tainuita,

Unde umbra pare verde si de flori e-mbalsamita,

Coasele sub teaca uda zinganesc rasunator.

Din capita in capita dumbraveanca salta-n zbor.

Un flacau, cosind deoparte, lânga-o tufa de sulcina,

Vede iarba incâlcita, frânta pe la radacina.

“Ce sa fie?.. Cuib de fiara?.. O! minune!” zice el,

si, zâmbind, se pleaca iute de culege... un cercel!

Din ciclul

VARIA (a)

Imn religios

cântat la serbarea junimii academice române,

data in memoria acestui domn Stefan cel Mare

la manastirea Putna, in 15/27 august 1871

Etern, Atotputernic, o! Creator sublime,

Tu, ce dai lumii viata si omului cuvânt,

In tine crede, spera intreaga românime...

Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

Sub ochii tai in lume lungi valuri de-omenire

Pe marea veciniciei dispar ca nori in vânt,

si-n clipa lor de viata trecând striga-n uimire:

Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

Tu din samânta mica inalti stejarul mare,

Tu junelor popoare dai un maret avânt,

Tu-n inimile noastre ai sacre, vii altare.

Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

In tine-i viitorul, trecutul si prezentul!

Tu duci la nemurire prin tainicul mormânt

si numele-ti cu stele lumina firmamentul.

Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

Etern, Atotputernic, o! Creator sublime,

Tu, care tii la dreapta pe Stefan, erou sfânt,

Fa-n lume sa straluce iubita-i românime...

Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

Imn lui Stefan cel Mare

cântat la serbarea junimii academice data in memoria acestui domn la manastirea Putna, in 15/27 august 1871

La poalele Carpatilor,
Sub vechiul tau mormânt,
Dormi, erou al românilor,
O! Stefan, erou sfânt!
Ca sentinele falnice
Carpatii te pazesc
si de sublima-ti glorie
Cu secolii soptesc.
Când tremurau popoarele
Sub aprigii pagâni,
Tu le-aparai cu bratele
Vitejilor români.
Cu drag privindu-ti patria
si moartea cu dispret,
Maret in sânul luptelor,
si-n pace-ai fost maret.
In cer apune soarele

Stingând razele lui,

Dar intr-a noastre suflete

In veci tu nu apui!

Prin negura trecutului,

O! soare-nvingator.

Lumini cu raze splendide,

Prezent si viitor.

In timpul vitejiilor,

Cuprins de-un sacru dor,

Visai unirea Daciei

Cu-o turma s-un pastor;

O! mare umbra-eroica,

Priveste visul tau:

Uniti suntem in cugete,

Uniti in Dumnezeu.

In poalele Carpatilor,

La vechiul tau mormânt,

Toti in genunchi, o! Stefane,

Depunem juramânt:

“Un gând s-avem in numele

Românului popor,

Aprinsi de-amorul gloriei

s-al patriei amor!”

Stefan Voda si codrul

Balada

Stefan-Voda ratacit

Intra-n codrul infrunzit.

Codru-i zice: “Domn viteaz!

Ce-ti curg lacrimi pe obraz?”

“Ah! imi plâng ostasii mei

Morti, luptând ca niste zmei!”

Codrul zice: “Dragul meu,

Inceteaza plânsul tau,

Caci din brazii mei trufasi

Face-ti-oi voinici ostasi

Ca sa scapi biata mosie

De pagâni si de urgie”.

“Fa!” raspunde mult voios

Domnul mândru, inimos.

Codrul puse a vui,

Brazii a-si insufleti,

Pe stejari a mi-i trezi.

Iar copacii mari si mici

Se faceau ostasi voinici,

si spre domn inaintau

si din gura cuvântau:

“Sa traiesti, maria-ta!

Hai la lupta, hai, Stefane;

Du-ne-n oardele dusmane!”

Stefan-voda-nveselea

si la lupta purcedea

Peste munte si muncel

Cu tot codrul dupa el.

Vai de ungurul semet

Ce lupta c-un bradulet!

Vai de leah, vai de tatar

Ce luptau cu un stejar!

Stefan si Dunarea

Balada

“Dunare! ce plângi tu oare?”

“Plâng o floare de sub soare

Ce din sânu-mi a rapit

Stefan-voda cel cumplit!”

. . . . . .

Pe cel tarm batut de valuri,

Sus pe zare, sus pe maluri,

Sunt trei cete de osteni,

Turci, tatari si moldoveni.

Una-i ceata hanului,

Una-i a sultanului,

Una-i a Stefanului!

Iar in câmpul cel turcesc

Mii de sabii zinganesc;

Iar in câmpul tataresc

Mii de arce sagetesc;

Iar in cel moldovenesc

Doi luceferi stralucesc:

Stefan-voda cel frumos

s-o copila, chip duios.

Fata plânge, fata zice:

“Lasa-ma sa fug de-aice,

O! Stefane, scumpul meu!”

Domnul zice: “Nu! nu vreu,

Nu, pre sfântul Dumnezeu!

Ca-mi esti dulce la privit

si mai dulce la iubit,

Ca lumina soarelui

La lupta viteazului”.

“De-ti sunt draga, de-s frumoasa,

Ia-ma, doamne, ori ma lasa.”

“Ba! de-a fi sa lupt pe data

Chiar cu Dunarea turbata,

Nu te las nici chiar de-un pas.

Nici chiar mortii nu te las.”

“Apoi dar, ramâi cu bine,

Ca tu n-ai parte de mine!"

Fata zice si s-arunca

Iute-n Dunarea adânca!

Valurile clocotesc,

Pe copila-o-nvaluiesc

s-o azvârl din val in val,

Departând-o de la mal.

Turcii stau incremeniti,

Moldovenii impietriti

si tatarii inlemniti.

Stau si ulii in zburare,

Stau si caii-n alergare,

Sta si soarele-n mirare,

Caci deodata ce se vede?

Cine-n valuri se repede?

Domnul Stefan cel vestit,

Domnul cel nebiruit!

El s-azvârle nebuneste

si inoata voiniceste.

Taie-o brazda, taie noua,

Taie Dunarea in doua,

si pe fata mi-o ajunge

si la piept cu foc o strânge

si se-ntoarce fericit

Sus, pe malul inflorit.

Table of Contents

PASTELURI
- VASILE ALECSANDRI
- Doina
- Baba Cloanta
- Sora si hotul
- Maghiara*
- Altarul manastirii Putna*
- Groza
- Ursitii*
- Strigoiul*
- Ceasul rau
- Strunga*
- Cintec haiducesc
- Hora*
- Zburatorul*
- **Tatarul **, *Cântec vechi *
- **Dorul romincei **, De-ar vrea bunul Dumnezeu
- Cintec ostasesc
- **Dorul **, Cântec de lume
- Doina iubirii
- LACRIMIOARE
- Steluta
- Lacrimioare
- 8 Mart
- De crezi in poezie...
- Adio
- Pe mare
- Ursita mea
- **La Venetia mult duioasa **, La Venetia mult duioasa
- MARGARITARELE*
- **Desteptarea Rominiei* **, 1848
- **Sentinela romina **, *Poem istoric *
- **Motul si secuiul **, MAGHIARUL
- Vis de poet
- Muntele de foc*

Hotul si domnita
**Stelele **, *Doina *
N. Balcescu murind *
**Anul 1855 **, Dup-atâti rai secoli negri
POETUL
Dragos*
1 Mai
**Cintece de lume **, I
Moldova in1857
1857
**Cristos a inviat **, Cristos mântuitorul
PASTELURI
Serile la Mircesti
Sfarsit de toamna
Iarna
Gerul
Viscolul
Sania
Miezul iernii
La gura sobei*
**Bradul **, Sus pe culme bradul verde
Sfirsitul iernii
Oaspetii primaverii
Cocoarele
Noaptea
Dimineata
Tunetul
Pastele
Plugurile
Semanatorii
**Rodica **, Purtând cofita cu apa rece
Lunca din Mircesti
Malul Siretului
Flori de nufar
Concertul in lunca
Puntea
Balta
Fintina

Secerisul
Cositul
Din ciclul
Imn religios
Imn lui Stefan cel Mare
**Balada **, Stefan-Voda ratacit
Balada

Table of Contents

PASTELURI 1
VASILE ALECSANDRI 1
Doina 2
Baba Cloanta 4
Sora si hotul 12
Maghiara* 20
Altarul manastirii Putna* 26
Groza 33
Ursitii* 35
Strigoiul* 39
Ceasul rau 43
Strunga* 48
Cintec haiducesc 51
Hora* 56
Zburatorul* 59
**Tatarul **, *Cântec vechi * 61
**Dorul romincei **, De-ar vrea bunul Dumnezeu 65
Cintec ostasesc 67
**Dorul **, Cântec de lume 69
Doina iubirii 71
LACRIMIOARE 73
Steluta 74
Lacrimioare 76
8 Mart 77
De crezi in poezie... 82
Adio 83
Pe mare 86
Ursita mea 88
**La Venetia mult duioasa **, La Venetia mult duioasa 91
MARGARITARELE* 93
**Desteptarea Rominiei* **, 1848 94

**Sentinela romina **, *Poem istoric * 98
**Motul si secuiul **, MAGHIARUL 112
Vis de poet 115
Muntele de foc* 119
Hotul si domnita 122
**Stelele **, *Doina * 126
N. Balcescu murind * 127
**Anul 1855 **, Dup-atâti rai secoli negri 130
POETUL 133
Dragos* 136
1 Mai 142
**Cintece de lume **, I 145
Moldova in1857 148
1857 156
**Cristos a inviat **, Cristos mântuitorul 158
PASTELURI 180
Serile la Mircesti 181
Sfarsit de toamna 184
Iarna 185
Gerul 186
Viscolul 187
Sania 188
Miezul iernii 189
La gura sobei* 190
**Bradul **, Sus pe culme bradul verde 193
Sfirsitul iernii 195
Oaspetii primaverii 197
Cocoarele 198
Noaptea 199
Dimineata 200
Tunetul 201
Pastele 204
Plugurile 205
Semanatorii 206

**Rodica **, Purtând cofita cu apa rece 207
Lunca din Mircesti 208
Malul Siretului 211
Flori de nufar 212
Concertul in lunca 213
Puntea 217
Balta 218
Fintina 219
Secerisul 220
Cositul 221
Din ciclul 222
Imn religios 223
Imn lui Stefan cel Mare 225
**Balada **, Stefan-Voda ratacit 228
Balada 230